

ကျေးရွာလူထု၏ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းနှင့်
လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ်
အစီရင်ခံစာ

ကျောက်အိုးကျေးရွာ၊ ရေပေကျေးရွာအုပ်စု မိတ္ထီလာမြို့နယ်

ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များကျရောက်လာမှုအပေါ် ခံနိုင်ရည်စွမ်း
တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်

မာတိကာ

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ မိတ်ဆက်ခြင်း----- ၃

၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်----- ၃

၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်----- ၃

၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း----- ၄

၂။ ကျောက်အိုးကျေးရွာ၏အနေအထား

၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်----- ၆

၂.၂ ကျောက်အိုးကျေးရွာအကြောင်း----- ၆

၂.၃ မိုးလေဝသနှင့်ရာသီဥတုအခြေအနေ----- ၇

၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)----- ၉

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု (Climate Change)----- ၁၃

၃။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်များ

၃.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း----- ၁၇

၃.၂ ရာသီခွင်ပြပြကွဲဒဏ်----- ၁၈

၃.၃ အရင်းအမြစ်ပြု၊ ဘေးအန္တရာယ်ပြနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ----- ၂၀

၃.၄ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း----- ၂၃

၃.၅ ရပ်ရွာအတွင်း အဖွဲ့အစည်းများပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြမြေပုံနှင့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၅

၃.၆ ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၇

၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် အသိပညာပေးမှုများ----- ၂၉

၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏လိုအပ်ချက်များနှင့်အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ----- ၃၀

၃.၉ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရပ်ရွာလူထု၏ အကဲဖြတ်ပုံစံ----- ၃၁

၃.၁၀ ပါတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း----- ၃၂

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှုသတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကိုအဆင့်ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်း----- ၃၄

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း----- ၃၅

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့်ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ

၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား (Pair Wise Ranking)----- ၃၆

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)----- ၃၆

၆။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ (Action Plan)----- ၃၉

၇။ နိဂုံးချုပ်----- ၄၀

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက် ပြုပြင်ခြင်း- --
----- ၄၁

- နောက်ဆက်တွဲ (၁): ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ
- နောက်ဆက်တွဲ (၂): ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (၃): ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ
- နောက်ဆက်တွဲ (၄): အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ မိတ်ဆက်ခြင်း

မွန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ ကျောက်အိုးကျေးရွာ၊ ရေဝေကျေးရွာအုပ်စု၏ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ် သုံးသပ်ချက်ကို “ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်လာမှုအပေါ် ခံနိုင်ရည်စွမ်းတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်” မှ ဆန်းစစ်လေ့လာထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

BRACED မြန်မာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းသည် နိုင်ငံတကာအင်ဂျီအိုများ၊ ဒေသတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို လေ့လာသုတေသနပြုနေသော သုတေသန အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ပူးပေါင်းချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ BRACED မိတ်ဖက်အဖွဲ့တွင် ဦးဆောင်သူအဖြစ် Plan International Myanmar မှဆောင်ရွက်ပြီး Actionaid Myanmar, BBC Media Action, World Vision, Myanmar Environmental Institute နှင့် UN Habitat တို့နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ရပ်ရွာ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ပိုမိုတောင့်တင်း ခိုင်မာလာစေရန် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

ဤကျောက်အိုးကျေးရွာ၏ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို BRACED ၏ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှုများ၊ အသုံးပြုရန်ပုံစံများ၏ ထောက်ပံ့ ကူညီမှုဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

BRACED ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတို့၏ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုတို့အား သုံးသပ်နိုင်ရန်နှင့် ရပ်ရွာလူထုကြံ့ခိုင်မှုနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုများအား သဘာဝဘေး လျော့ပါးရေး ကော်မတီနှင့် ရပ်ရွာလူထုများ မှ အမျိုးမျိုးသောရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှုတို့ပေါ်တွင် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်နိုင်မှု၊ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တိုးမြှင့်လာရန် အလို့ငှာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုများ အတူတကွ အားလုံးပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရမည်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်

ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရပ်ရွာ ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း အားကောင်းလာစေရန် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည် ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် နည်းလမ်းများ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာ

အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ကလေးသူငယ်၊ အမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းများစသည့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ အနေဖြင့်လည်း ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လိုမှုများ ရှိလာစေရန် အသီးသီးသောတာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်လာစေရန်နှင့် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မှီစေရန် ရွာသူရွာသားအားလုံး၏ ပူးပေါင်းမှုကို ရရှိစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းဖြင့် လိုအပ်သော ကျေးရွာသတင်းအချက်အလက် ပြောင်းလဲမှုများကို ပုံမှန်ပြုလုပ်နိုင်ရန်၊ အသစ်ပြောင်းလဲလာသော ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုများအတွက် သတင်းအချက်အလက်နှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပူးပေါင်းပြုလုပ်နိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း

ဤရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ်ချက်သည် BRACED စီမံကိန်းမှ ဖော်ထုတ်ထားသော ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်မှ တင်ပြချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏

ရည်မှန်းချက် (၁) ရပ်ရွာလူထု၏ အတွေ့အကြုံများအပေါ်တွင် သိပ္ပံနည်းကျအချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ အနာဂတ်တွင် ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများအပေါ်တွင် ပိုမိုနားလည် သဘောပေါက်လာစေရန်။

ရည်မှန်းချက် (၂) ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်မှုနှင့်ဖိစီးမှုများ အပေါ်တွင် ထိခိုက်လွယ်မှုရှိသူ များနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော အရာများကို သတ်မှတ် ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့်

ရည်မှန်းချက် (၃) ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းရှိသော ရပ်ရွာလူထုကို တည်ဆောက်နိုင်ရန် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သော ရပ်ရွာလူထု၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

လက်စွဲစာအုပ်ပါ ဖော်ပြချက်များကို အခြေခံ၍ ကျောက်အိုးကျေးရွာ၊ ရေပေအုပ်စုတွင် တစ်လကျော် ခန့်အချိန်ယူ၍ ရပ်ရွာလူထုနှင့် အစည်းအဝေးများပြုလုပ်ကာ ကျေးရွာ၏ သတင်းအချက်အလက် များကို နည်းကိရိယာများ (assessment tools) အသုံးပြု၍ စုဆောင်းဖော်ထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းအဆင့်များတွင်....

၁။ ကျေးရွာနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသ၏ အခြေအနေများကို အကြိုခန့်မှန်း သိရှိနိုင်ရန် ရပ်ရွာ လူထုနှင့် ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် နောက်ခံဆင့်ပွား အချက်အလက်များ (secondary data) ကို ဆန်းစစ်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ အချက်အလက် သုံးသပ်ခြင်းများတွင်...

- RIMES ၏ရာသီဥတုဆိုင်ရာအချက်အလက်မှတ်တမ်း (Climate Profiles)
- ActionAid Myanmar ၏ကျေးရွာစာအုပ်ပါ အချက်အလက်မှတ်တမ်း (Village Book)

၂။ BRACED ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်ကို အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသော သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းတွင် အသုံးပြုခဲ့သော နည်းကိရိယာများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- ကျေးရွာဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း
- ရာသီခွင်ပြ ပြက္ခဒိန်
- အရင်းအမြစ်၊ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ
- အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း
- ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်းများ ပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြပုံနှင့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း
- ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း
- ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ
- သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများကိုရရှိနိုင်မှု
- ကျေးရွာ၏ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ကိုဆန်းစစ်ခြင်း
- ထိခိုက်လွယ်မှုဆန်းစစ်ခြင်း

၃။ သတင်းနှင့်အချက်အလက်များ ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ခြင်း။

စုဆောင်းထားသော သတင်းအချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို အားကောင်းလာစေရန် သင့်လျော်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကနဦးသတ်မှတ်နိုင်ရန်နှင့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများ ဦးစားပေး သတ်မှတ်ခြင်း စတင်ရာတွင် အတည်ပြုနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ နည်းကိရိယာများဆန်းစစ်ခြင်းအားဖြင့် ပါဝင်သောလုပ်ငန်းစဉ်များမှာ...

- ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော အဓိကဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးအန္တရာယ်များ အဆင့် သတ်မှတ်ရန်။
- ဦးစားပေးရွေးချယ်ထားသော ဘေးအန္တရာယ်များအပေါ် အခြေခံ၍ ရပ်ရွာလူထု အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ချက်များရွေးချယ်ခြင်း။
- BRACED ရန်ပုံငွေမှ ထောက်ပံ့ခြင်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ရာတွင် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း နည်းကိရိယာများ အသုံးပြု၍ ရွေးချယ်ခြင်း။
- ရာသီအလိုက်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်ရန် မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက် များကို အခြေခံ၍ ကာလတိုဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း။
- ဖြစ်နိုင်ချေများပြီး ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော ဘေးများအတွက် စိတ်မှန်း ဖြစ်နိုင်ခြေများ ပုံဖော်နိုင်ရန် ဘေးများ၏ပြင်းအားနှင့် ပမာဏပေါ်တွင် အခြေခံ၍ မတူညီသော အခြေအနေအဆင့်ဆင့်တွင် အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများ သတ်မှတ်ရန်။

ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းများအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ တိုက်ရိုက်ခံစားရသော သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များ၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများကို ရပ်ရွာလူထု၏ ရင်ဆိုင် တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းကို ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းလဲမှုများ၊ လူမှု-စီးပွားကဏ္ဍ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ပဋိပက္ခအစရှိသော ပြဿနာများကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန် အဓိက လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်အများကို ဆွေးနွေးပွဲတွင် ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ စီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့၊ သက်ကြီးများ၊ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီဝင်များ၊ ကျေးရွာသူရွာသားများ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်ပါသည်။ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုဆိုင်ရာ သတင်းအချက် အလက်များကဲ့သို့သော အခြားလိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များကို မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဦးစီးဌာန၊ Myanmar Environmental Institute နှင့် အခြားသောပညာရပ်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ မှလည်း ရရှိနိုင်ပါသည်။

၂။ ကျောက်အိုးကျေးရွာ၏ အနေအထား overview

၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်

ကျောက်အိုးကျေးရွာသည် မိတ္ထီလာမြို့နယ် ရေဝေအုပ်စုတွင် ပါဝင်ပါသည်။ မိတ္ထီလာမြို့၏ အနောက်ဘက်၊ မိတ္ထီလာ-ကျောက်ပန်းတောင်းလမ်းမကြီး၏ တောင်ဘက် (၁) မိုင်ခန့် အကွာတွင် ရှိပြီး မိတ္ထီလာမြို့နှင့် (၂၄) မိုင်ကွာဝေးသည်။ ကျောက်အိုးကျေးရွာတွင် အိမ်ခြေ (၁၃၆) အိမ်ရှိပြီး လူဦးရေမှာ ကျားမစုစုပေါင်း (၇၁၂) ဦး နေထိုင်လျက်ရှိပါသည်။ အကျယ်မှာ (၁) မိုင်ပတ်လည်ရှိပါသည်။

၂.၂ ကျောက်အိုးကျေးရွာ အကြောင်း

ကျောက်အိုးကျေးရွာသည် မိတ္ထီလာမြို့နယ် ရေဝေအုပ်စုတွင် ပါဝင်ပါသည်။ မိတ္ထီလာမြို့၏ အနောက်ဘက်၊ မိတ္ထီလာ-ကျောက်ပန်းတောင်းလမ်းမကြီး၏ တောင်ဘက် (၁) မိုင်ခန့် အကွာတွင် ရှိပြီး မိတ္ထီလာမြို့နှင့် (၂၄) မိုင်ကွာဝေးသည်။ ကျောက်အိုးကျေးရွာတွင် အိမ်ခြေ (၁၃၆) အိမ်ရှိပြီး လူဦးရေမှာ ကျားမစုစုပေါင်း (၇၁၂) ဦး နေထိုင်လျက်ရှိပါသည်။ အကျယ်မှာ (၁) မိုင်ပတ်လည် ရှိပါသည်။

ကျေးရွာတွင် နေထိုင်ကြသော သူများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များဖြစ်ပြီး ရွာ၏ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ ရွာ၏ အရှေ့ဘက် ချောင်းရိုးတစ်ခုကို ကျော်ဖြတ်ပြီး ရွာမှ သုံးဖာလုံခန့် အကွာတွင် တည်ရှိပါသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းအတွင်း စေတီတစ်ဆူ၊ ကန်တစ်ကန်၊

သောက်ရေတွင်း တစ်တွင်း၊ သိမ်တစ်ဆောင်၊ ဇရပ်တစ်ဆောင် ရှိ၍ ၎င်းကျောင်း၏ မြောက်ဘက် တစ်ဖာလုံအကွာတွင် နတ်စင်တစ်ခု ရှိပါသည်။

အိမ်ပုံစံများမှာ သွပ်မိုး၊ နံရံကပ်၊ ထရံကာဖြစ်သည်။ ကျေးရွာတွင် မသန်စွမ်း (၂) ဦး၊ ခြေတစ်ဖက်ပြတ် (၁) ဦး၊ သက်ကြီးရွယ်အို ကျားတစ်ဦး၊ မ လေးဦး ရှိပါသည်။ ရွာထဲတွင် သောက်သုံးရေ ကို ရွာ၏ မြောက်ဘက် တစ်ဖာလုံခန့် အကွာတွင်ရှိသော သောက်ရေတွင်းမှ ရရှိပါသည်။ ရေတွင်း (၂) တွင်း ရှိပါသည်။ ရွာ၏ မြောက်ဘက်တွင် တစ်တွင်းရှိ၍ ရွာ၏ အနောက်ဘက်တွင် တစ်တွင်းရှိပါသည်။ သောက်ရေမှာ သန့်ရှင်းမှု ရှိပါသည်။ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရေလုံလောက်မှု မရှိပါ။ နွေရာသီတွင် ရေပြတ်တတ် ပါသည်။ ထိုအခါ ရေကို စောင်းခပ်ရသည်။ ရေရရှိမှုနှင့် ပတ်သက်သော အခက်အခဲပြဿနာများမှာ သောက်ရေတွင်း နည်းပါးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပြီး ရွာတွင် စက်ရေတွင်းများ တူးသော်လည်း ရေငံများဖြစ်နေ သော အခက်အခဲများ ရှိပါသည်။ သို့သော် တစ်ရွာလုံး သုံးစွဲခွင့် ရှိပါသည်။

ရွာ၏ အဓိက လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးမှာ မြေနီလမ်းဖြစ်သည်။ ၎င်းလမ်းသည် ဆောင်းရာ သီနှင့် နွေရာသီတွင် ပြည်စုံပြီး လမ်းအလွန်ကောင်းသည်။ ကား၊ ဆိုင်ကယ်၊ ကျောင်းသူ/သားနှင့် သက်ကြီးရွယ်အို အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အဆင်ပြေပါသည်။ သို့သော် မိုးဥတုတွင် လမ်းချော်ပါ သည်။ သက်ကြီးရွယ်အိုများ အလွန်ဒုက္ခရောက်ရပါသည်။ ဆိုင်ကယ်၊ ကားများလည်း မောင်းနှင်၍ မရပါ။ အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် အလွယ်တကူသွားလာ၍ ရပါသည်။ သို့သော် မိုးဥတုတွင် အချိန်ကြန့်ကြာ တတ်ပါသည်။ ရွာထဲတွင် တောင်မြောက်လမ်းမကြီး တစ်ခုရှိပါသည်။ ၎င်းလမ်းမကြီးကို စည်ပင်မှ ဖောက် လုပ်ထားပါသည်။ ယခုအခါတွင် လမ်းမကြီးမှာ ကျေးရွာ၏ တောင်ဘက်ရှိ ချောင်းရိုးတစ်ခုကို ဖြတ်၍ လမ်း ဘောင်တင်၍ ဖောက်လုပ်ထားသည်။ ပြန်လုံးများ မြှုပ်၍ ဘောင်တက်ထားသည်။ ရေများ လျှံကျ၍ ပြန်လုံး များ ရေစီးပါသွား၍ လမ်းဘောင်မှာ ရေကျော်၍ ပြတ်ပါသွားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ဤလမ်းမကြီး သည် သွားလာမရတော့ပါ။ အခက်အခဲပြဿနာများမှာ မိုးကြီး၍ လမ်းဘောင်ပြတ်သွားခြင်း၊ လမ်းများ ချော်ခြင်း၊ အလွယ်တကူ သွားလာ၍မရခြင်း တို့ရှိပါသည်။

ကျောက်အိုးကျေးရွာတွင် ကျောင်းရှိပါသည်။ အခြေခံပညာ မူလတန်းကျောင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဆောက်အဦးမှာ သွပ်မိုး အုတ်ကာဖြစ်ပြီး ကျောင်း၏ အခြေအနေမှာ အမိုးမလုံတော့ပါ။ နှစ်ပေါင်း ငါးဆယ်ကျော်ပြီးဖြစ်၍ နံရံများ အက်ကြောင်းထနေ၍ ဆရာ/မများနှင့် ကျောင်းသူ/ သားများအတွက် အန္တရာယ်ရှိနေပါသည်။ ကျောင်းဝန်းကာရံထားသော ခြံဝန်း မရှိပါ။ ကျောင်းတွင် ဆရာမ (၃) ဦးရှိပါသည်။ ကျောင်းသူ/သား (၁၀၀) ကျော် ရှိပါသည်။ ကျောင်းကော်မတီနှင့် မိဘဆရာအသင်း ရှိပါသည်။ အရေအတွက်မှာ ကျောင်းအုပ်ဆရာမကြီး အပါအဝင် (၁၁) ဦးသာ ရှိပါသည်။ ကျောင်းရန်ပုံငွေ မရှိပါ။ ကျောင်းတွင် သင်ထောက်ကူပစ္စည်း လုံလောက်မှု မရှိပါ။

ကျောင်းနေရွယ်ကလေးအားလုံး ကျောင်းနေနိုင်ကြပါသည်။ မူလတန်းပညာကို အားလုံးသင်ယူနိုင်ပါသည်။ သို့သော် မူလတန်းအောင်ပြီး အလယ်တန်းသို့ ဆက်မတက်နိုင်သော ကလေး များရှိပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အလယ်တန်းကျောင်း တက်နိုင်ရန် ရေဝေအထက်တန်းကျောင်း သို့ သွားတက်ရသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ မိဘများက သားသမီးများကို လမ်းခရီးတွင်စိတ်မချသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးအဆင်မပြေသော ကြောင့်လည်းကောင်း အလယ်တန်းကျောင်းဆက်မတက်ရပါ။ အခက်အခဲများမှာ ခရီးကွာဝေးခြင်း၊ မိဘများက ပညာရေးအပေါ် အားပေးမှုမရှိခြင်း၊ ကျောင်းသူ/သားများကလည်း စာပေစိတ်ဝင်စားမှု မရှိခြင်း၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်း တို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ကျန်းမာရေးကျေးရွာတွင် ဆေးပေးခန်း မရှိပါ။ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု ပေးနိုင်သည့် အနီးဆုံးနေရာ ရှိပါသည်။ ငါးမိုင် ဝေးသော ရေဝေကျေးလက်ဆေးခန်းသို့ သွားရောက်ရသည်။ အခက်အခဲမှာ ကျေးလက်ဆေးခန်းတွင် ဆရာမတစ်ယောက်သာ ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် အချိန်ပြည့် မရှိပါ။ ဆင်းရဲချမ်းသာ မရွေး အားလုံးသွားရောက်ကုသနိုင်ပါသည်။ အဖြစ်များသော ရောဂါများမှာ အအေးမိတုပ်ကွေး၊ ရေချိုးမှား၊ ငှက်ဖျား၊ သွေးလွန်တုပ်ကွေး တို့ဖြစ်ပါသည်။ ပိုးထိသော လူနာများလည်း ရှိပါသည်။ ၎င်းလူနာများကို မိတ္ထီလာပြည်သူ့ဆေးရုံသို့ တင်ရပါသည်။ အရေးပေါ် အခြေအနေအတွက် ရန်ပုံငွေ မရှိပါ။ ကျေးရွာတွင် ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းမှု နည်းပါးသည်။ အခက်အခဲများမှာ ရွာတွင် ဆေးဆိုင်မရှိခြင်း၊ ဆေးကုရန် နေရာ ဝေးခြင်းကြောင့် မလိုအပ်ဘဲ အသက်ဆုံးရှုံးရခြင်းများ ရှိပါသည်။

ပေါင်းစည်းဆက်ဆံမှုကို သုံးသပ်ရာတွင် အဖွဲ့အစည်းများ အများအပြား ရှိပါသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့သည် ရွာ၏ လုပ်ငန်းကိစ္စအသီးသီးတွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်ရဆုံးဖြစ်၍ ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ နှင့်လည်း ဆက်သွယ်လုပ်ဆောင်ကြသည်။ အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးအဖွဲ့များသည် သာရေး၊ နာရေး၊ ဘာသာရေးပွဲတော်များတွင် ထမင်းကျွေး/ချက်၊ ရေနွေးတိုက် စသည် တာဝန်များ လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ဂေါပကအဖွဲ့များက ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ လိုအပ်ချက်များကို အဖွဲ့များထံသို့ ဆက်သွယ်သတင်းပို့ပြီး သံဃာ တော်များ၏ ဝေယျာဝစ္စကို လုပ်ဆောင်ကြသည်။ အရံမီးသတ်အဖွဲ့များကလည်း နွေရာသီတွင် မီးဘေးအန္တရာယ် မဖြစ်ပွားအောင် ထိန်းသိမ်း၍ ကင်းလှည့်စောင့်ကြည့်ကြသည်။ ကျေးရွာတွင် လုပ်ငန်းများ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များမှ ရွာသူ/သားများနှင့် တိုင်ပင်ကာ ဆုံးဖြတ်ပါသည်။ အခက်အခဲများမှာ ရွာသူ/သားများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများသည် ဗဟုသုတနည်းခြင်း၊ အမျိုးသမီးများမှာလည်း ပြောရဲဆိုရဲမရှိခြင်း၊ သူတစ်ပါးအား အားကိုးလိုစိတ်ရှိခြင်း တို့ဖြစ်သည်။ သို့သော် ရွာ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း များတွင် အားလုံး စည်းလုံးညီညွတ်စွာ လုပ်ဆောင်ကြပါသည်။ အဖွဲ့တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မစည်းလုံးသော အခက်အခဲပြဿနာများ ရှိပါသည်။

သောက်သုံးရေရရှိမှု အခက်အခဲပြဿနာများမှာ- သောက်သုံးရေမလုံလောက်ခြင်း၊ စက်ရေတွင်းတူးသော်လည်း ရေငံများသာ ထွက်ခြင်း၊ လမ်းမကောင်းခြင်း၊ နှစ်ရွာ ဆက်သွယ်ထားသောလမ်းမှာ သွားမရခြင်း၊ အလယ်တန်းကျောင်းသို့ ကျောင်းမတက်နိုင်ခြင်း၊ မိဘများ ပညာရေးအပေါ် အားပေးမှုနည်းပါးခြင်း၊ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု မရှိခြင်း၊ ဗဟုသုတနည်းပါးခြင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။

၂.၃ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုအခြေအနေ

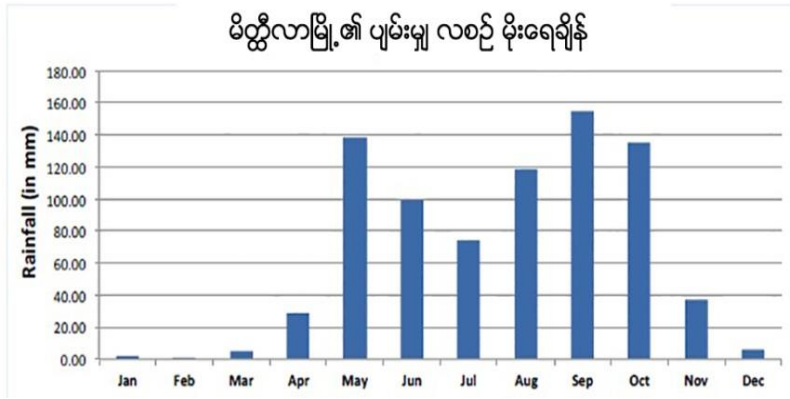
မိတ္ထီလာမြို့နယ်သည် ပုံ (၄) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း မြောက်လတ္တီကျု ၂၀°၅၃’ အရှေ့လောင်ဂျီကျု ၉၅°၅၃’ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဗဟိုချက်မတွင် တည်ရှိနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားသော ခြောက်သွေ့ဒေသများကဲ့သို့ ၎င်းမြို့သည် အခြားမြို့နယ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မိုးရေချိန်ရရှိမှု နည်းပါးသည်။

မိတ္ထီလာမြို့နယ်ရှိ မိုးရေချိန်သည် ခြောက်သွေ့ဒေသရှိ မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံကို ဖော်ပြနေသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ (၈၀၀) မီလီမီတာ အမြင့်ဆုံးမိုးရေချိန်တိုင်းတာချက်များမှာ ပုံ (၅) အတိုင်း မေလနှင့် စက်တင်ဘာလများတွင် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းခြောက်သွေ့ဒေသရှိမန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးအတိုင်းရှိမိတ္ထီလာမြို့နယ်

ဧပြီလသည် ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၈.၂) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိ၍ အပူဆုံးလ ဖြစ်သည်။ မိတ္ထီလာမြို့တွင် အမြင့်ဆုံးအပူချိန် တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၁၀) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁၃) ရက်နေ့၏ (၄၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဖြစ်ပြီး အနိမ့်ဆုံး

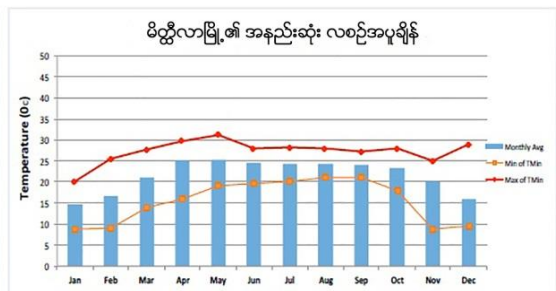
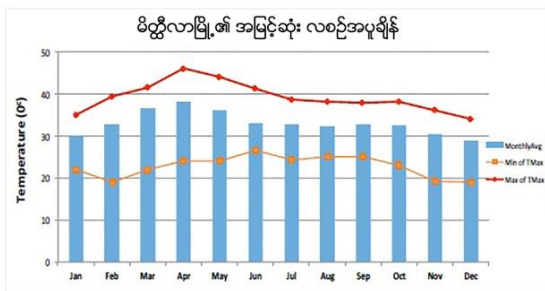

ပုံ၅၊မိတ္ထီလာမြို့ ၏မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံသည်မေလနှင့်စက်တင်ဘာလတို့တွင်အမြင့်ဆုံးသို့ရောက်ရှိတတ်သော Bimodal ပုံစံကိုဖော်ပြသည်။နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်၈၀၀မီလီမီတာသာရရှိသောကြောင့်မြို့သည်လေ့လာခဲ့သောမြို့နယ်များတွင်မိုးရေချိန်အနည်းဆုံးရရှိသောမြို့ဖြစ်သည်။

အပူချိန်တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၀၇) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၃) ရက်နေ့နှင့် (၁၉၉၂) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၇) ရက်နေ့များ၏ (၁၉)ဒီဂရီ စင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို (၁၉၉၄) ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၆) ရက်နေ့တွင် (၁၉.၁၀) ဒီဂရီဆယ်လဆီရပ်ကို

တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။ အအေးဆုံးလများမှာ ပျမ်းမျှ အနိမ့် ဆုံးအပူချိန် (၁၄.၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိသော ဇန်နဝါရီလနှင့် ဒီဇင်ဘာလများ ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၈၁-၂၀၁၀) ခုနှစ်များအတွင်းတွင် တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့သော အအေးဆုံး၊ အပူချိန်များမှာ (၁၉၉၂) ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၆) ရက်နေ့ (၈.၈၀ဒီဂရီC)၊ (၁၉၈၁) ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် (၈.၉၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၉) ရက်တွင် (၉.၃၀ဒီဂရီC)၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၂၅) ရက်နှင့် (၁၉၈၃) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၃) ရက်များတွင် (၉.၅၀) ဒီဂရီ C နှင့် (၁၉၉၉) ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ(၂၇) ရက်နေ့တွင် (၉.၇၀) ဒီဂရီ C ကိုလည်းကောင်း အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

မိတ္ထီလာမြို့တွင်းရှိ ပျမ်းမျှအနည်းဆုံးနှင့် အမြင့်ဆုံးအပူချိန်နှင့် လစဉ်အမြင့်ဆုံး၊ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်များကိုပုံ (၆) တွင်ဖော်ပြထားသည်။

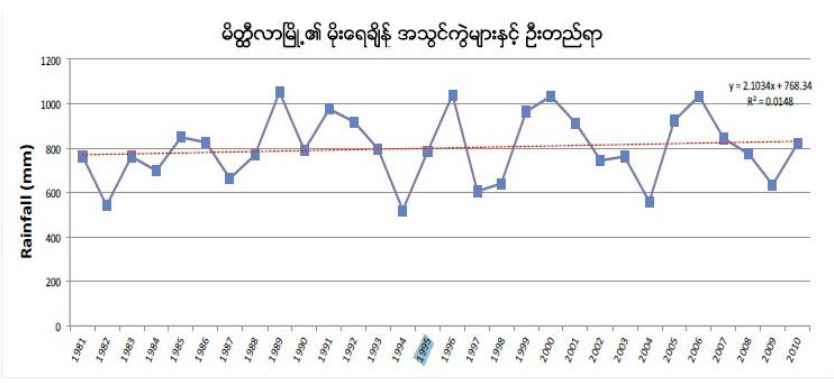
ပုံ၆၊မိတ္ထီလာမြို့ လစဉ်ပျမ်းမျှအမြင့်ဆုံး (ပိပုံ) နှင့်အမြင့်ဆုံး(ယာ) အပူချိန်၊၁၉၈၁-၂၀၁၀အချက်အလက်များကိုစစ်တမ်းကောက်ယူမှုသည်ဧပြီလသည်အပူဆုံးလအဖြစ်ဖော်ပြပြီးအမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှနေ့အပူချိန်နှင့်ညအပူချိန်တို့ကိုတိုင်းတာရရှိသည်။အခြားတစ်ဘက်တွင်နေ့နှင့်ညအပူချိန်များအားဖြင့်ဖော်ပြရလျှင်အအေးဆုံးလများမှာဇန်နဝါရီနှင့်ဒီဇင်ဘာလများဖြစ်ကြသည်။

၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)
 မိုးရွာသွန်းမှုအသွင်ကွဲများ၊ လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ
 နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်

နှစ်စဉ်-မိုးရေချိန် အမြင့်အသွင်ကွဲများကို မိုးရေချိန်အတက်အကျများဖြင့် မိတ္ထီလာမြို့တွင် တွေ့ရပြီး ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ပုံ (၇) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း (၈၀၀) မီလီမီတာ ရှိလေသည်။ နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း တိုင်းတာချက်များအရ (၁၉၉၄)ခုနှစ်သည် အခြောက်သွေ့ဆုံး နှစ်ဖြစ်ပြီး (၅၂၂)မီလီမီတာသာ ရရှိပြီးစိုစွတ်သော (၅၃) ရက်တွင် ရရှိမှုမညီမျှပေ။ ယင်းနှစ်များတွင် ၂၄ နာရီ အတွင်း အမြင့်ဆုံးမိုးရွာသွန်းမှုမှာ ဇွန်လ(၁၁)ရက်တွင် (၄၁) မီလီမီတာ၊ ဩဂုတ်လ(၆)ရက်တွင် (၄၁မီလီမီတာ)၊ မေလ (၃၀) ရက်တွင် (၃၂မီလီမီတာ)နှင့် မေလ ၂၈ ရက်တွင် (၂၉မီလီမီတာ) တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ ကျန်သောစိုစွတ်ရက်များမှာ (၂၀)မီလီမီတာ အောက်တွင်သာ တိုင်းတာ မှတ်သား ရရှိသည်။

အခြားတစ်ဘက်တွင် (၁၉၈၉) ခုနှစ်တွင် အစိုစွတ်ဆုံးနှစ် အဖြစ် မိုးရေချိန် (၁၀၅၃) မီလီ မီတာကို တိုင်းတာမှတ်သားရ သည်။ ယင်းနှစ်တွင် (၂၄)နာရီ အတွင်း မိုးအလွန်အကဲ ရွာသွန်းမှုကို မေလ (၁၃)ရက် နေ့တွင် (၁၉၄ မီလီမီတာ) နှင့် ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် (၁၁၄ မီလီမီတာ) အဖြစ် တိုင်းတာ မှတ်သားမိသည်။

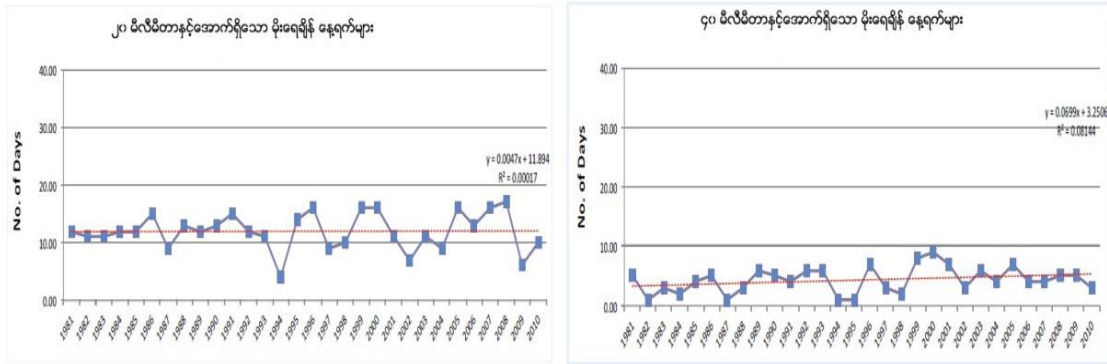
အခြားသောတိုင်းတာ မှတ်သားမိသည့် ၂၄ နာရီအတွင်း မိုးရွာသွန်းမှုများမှာ အောက်တိုဘာလ(၇)ရက်တွင် (၆၃မီလီမီတာ)၊ ဩဂုတ်လ(၂၆)ရက်တွင် (၆၀မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၉) ရက်တွင် (၅၅မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ(၁၈)ရက်တွင် (၅၁မီလီမီတာ)၊ ဧပြီလ(၃၀)ရက်တွင် (၃၈မီလီမီတာ) ဇွန်လ(၁)ရက်နေ့တွင် (၃၀မီလီမီတာ) အောက်တိုဘာလ(၁၅)ရက်တွင် (၂၇မီလီမီတာ)နှင့် အောက်တိုဘာ(၂၃)ရက်တွင် (၂၆မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၁၀)ရက်တွင် ၂၁ မီလီမီတာနှင့် ဩဂုတ်လ(၂၁)ရက်တွင် (၂၀မီလီမီတာ) တို့အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ အခြားသောမိုးရွာသွန်းမှုများမှာ (၂၀) မီလီမီတာ အောက်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ မိတ္ထီလာမြို့၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်မှာ မြင့်မားလာကြောင်းတွေ့ရသည်။ ပျမ်းမျှမိုးရေချိန် အထက်နှင့်အောက် တူညီစွာရှိသော နှစ်များလည်းရှိသည်ဖြစ်ရာ ကောင်းကျိုးဖြစ်စေသည့် ထူးခြားမိုးရေချိန်ကို (၁၉၈၉)

ပုံ ၇။ မိတ္ထီလာမြို့၏ ၁၉၈၁-၂၀၁၀ ခုနှစ်အတွင်းမိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများ။ အချက်အလက်များသည်နှစ် (၃၀) အတွင်းနှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများကိုဖော်ပြသည်။ အခြောက်သွေ့ဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၉၄ ခုနှစ်နှင့်အစိုစွတ်ဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၈၉ ခုနှစ်ဖြစ်သည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ၈၀၀ မီလီမီတာခန့်ရှိသည်။

ခုနှစ်တွင် (၁၀၅၃မီလီမီတာ)၊ ခဉ္စေခုနှစ်တွင် (၁၀၄၃မီလီမီတာ)၊ ၂၀၀၆ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၇မီလီမီတာ) နှင့် ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၃မီလီမီတာ) ကို အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

အသေးစိတ်ဆန်းစစ်မှုများ၏ လွန်ကဲမိုးရေချိန်များသည် (၂၀) မီလီမီတာနှင့် (၄၀)မီလီမီတာကြားတွင် အနည်းငယ်မြင့်တက်လာကြောင်း တွေ့ရသည်။

ပုံ ၈ ၊ ၂၀ မီလီမီတာနှင့်အောက် နှင့် ၄၀မီလီမီတာနှင့်အောက်မိုးရေချိန်များ သည်မိတ္ထီလာမြို့၏ အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ကြောင်းအနည်ငယ်ဖော်ပြသည်။

နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်းတွင် မိတ္ထီလာမြို့တွင်(၂၄)နာရီအတွင်းတွင် မိုးရေချိန်၄၀မီလီမီတာ >ရှိ အကြိမ်ပေါင်း(၁၃၀) လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းအချက်များမှ မိုးရေချိန် (၉) ခုမှာ(၂၄)နာရီအတွင်း (၁၀၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သည်။ (ခဉ္စေခုနှစ် မေလ၁၃ရက်နေ့တွင် (၁၉၄)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၃)ခုနှစ်မေလ(၂၃)ရက်နေ့တွင်(၁၈၀)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၁)ခုနှစ်၊ဇွန်လ(၂)ရက်နေ့တွင် (၁၂၁)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၉)ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင်နှင့် (၂၀၀၆)ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၁၄)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၇)ခုနှစ် ဩဂုတ်လ(၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၀၂)မီလီမီတာနှင့် (၂၀၀၂)ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် (၁၀၁)မီလီမီတာ)တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။

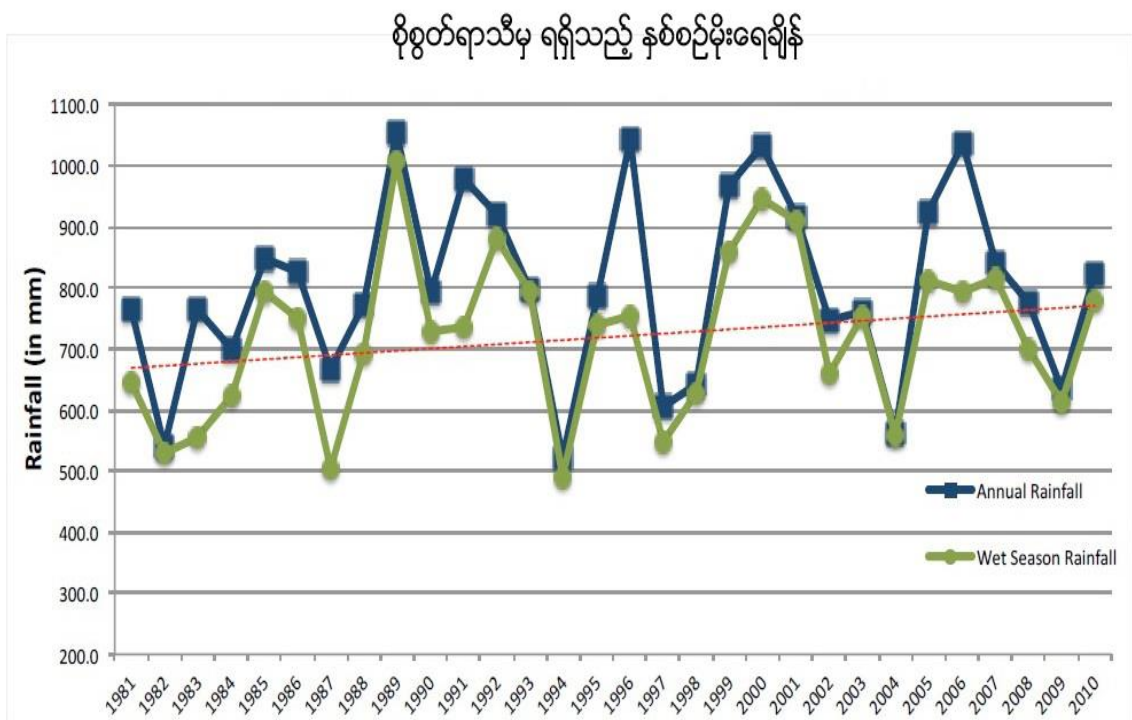
ဇယား ၂၊ မိတ္ထီလာမြို့ရှိခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်းလွန်ကဲမိုးရေချိန်ဖြစ်ရပ်များ	
၂၄-နာရီလွန်ကဲမိုးရေချိန်	တိုင်းတာသည့်ရက်စွဲများ
၁၀၄မီလီမီတာ	၁၉၉၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၃ရက်
၆၆မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၄ရက်
၅၆မီလီမီတာ	၁၉၈၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၂၁
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၀မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၂၃
၄၇မီလီမီတာ	၂၀၀၆ခုနှစ်၊ဇူလိုင်လ၃ရက်
၄၃မီလီမီတာ	၂၀၀၈ခုနှစ်မတ်လ၂၆ရက်
၄၁မီလီမီတာ	၁၉၈၄နိုဝင်ဘာလ၂ရက်

(၁၀၀)မီလီမီတာထက်ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်အများစုသည် စိုစွတ်ရာသီအတွင်း ဖြစ်ကြကြောင်းကို သတိပြုသင့်သည်။ သို့ရာတွင်(၂၄)နာရီအတွင်း(၁၀၀) မီလီမီတာ ရောက်ရှိသော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များကိုလည်း နိဝင်ဘာလတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ဇယား (၂) တွင် ယင်းအချက်အလက်များနှင့် အခြားသော(၄၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ မိတ္ထီလာမြို့၏ ခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်း တိုင်းတာရရှိမှုများကို ဖော်ပြထားသည်။

စိုစွတ်၍ ခြောက်သွေ့မိုးရေချိန်

ပျမ်းမျှအားဖြင့် မိတ္ထီလာ၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်(၉၀%)မှာ စိုစွတ်ရာသီမိုးရေချိန်များဖြစ်သော်လည်း တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ်ကွာဟမှုများသည် သိသာထင်ရှားလာသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်အရ (၁၉၉၉)ခုနှစ်၏စိုစွတ်ရာသီတွင် မိုးရေချိန်အနည်းဆုံးတိုင်းတာမှတ်သားရသည် (၄၉၁မီလီမီတာ) နှင့် (၁၉၈၉)ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည့်မိုးရေချိန်မှာ (၁၀၀၆မီလီမီတာ) ဖြစ်လေသည်။

၂၀၀၄၊ ၁၉၉၃၊ ၂၀၀၁၊ ၂၀၀၃၊ ၁၉၈၂၊ ၁၉၉၈နှင့် ၂၀၀၉ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အမြင့်ဆုံး တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်း ခြောက်သွေ့ရာသီ မိုးရေချိန်မှာ (၂မီလီမီတာ-၂၀မီလီမီတာသာ) ဖြစ်လေသည်။

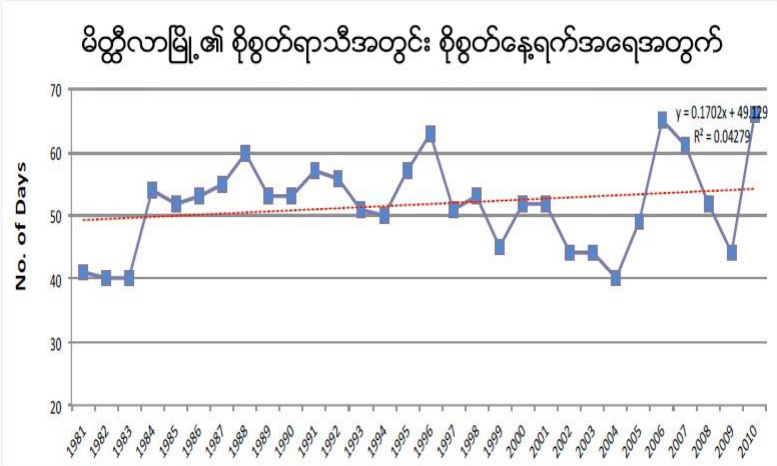

ပုံ ၉၊ မိတ္ထီလာမြို့ရှိ စိုစွတ်ရာသီမှ ရရှိသည့် နှစ်စဉ် မိုးရေချိန်

၁၉၉၆၊ ၁၉၉၁၊ ၂၀၀၆နှင့် ၁၉၈၃ခုနှစ်များအတွင်းတွင် စိုစွတ်ရာသီနှင့်နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်ရာသီအတွင်း အမြင့်ဆုံးအမှတ်သို့ရောက်ရှိခဲ့ကြောင်း မှတ်သားနိုင်သည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်းတွင် ခြောက်သွေ့ရာသီသည် (၂၀၀) မီလီမီတာထက်ကျော်သော မိုးရေချိန်ကို ရရှိစေသောကြောင့် ခြောက်သွေ့လများအတွင်း လွန်ကဲဖြစ်ရပ်များဖြစ်သွားကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ စိုစွတ်လရာသီ၏မိုးရေချိန်သည် အမြင့်ဘက်ကို ဦးတည်သွားနေကြောင်းဖော်ပြနေသည်။ နှစ်ပေါင်း (၁၇)နှစ်အတွင်း စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်မှတ်သားမှုများသည် စိုစွတ်ရာသီ၏ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်ထက် ကျော်လွန်နေသည်။ ထူးခြားစွာဖြင့် ပိုမိုစိုစွတ်သော စိုစွတ်ရာသီများကို ၁၉၈၉တွင် ၁၀၀မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၀ခုနှစ်တွင် ၉၄၆မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၁တွင် ၉၀၉မီလီမီတာနှင့် ၁၉၉၂ခုနှစ်တွင် ၈၈၀မီလီမီတာတို့ကို အသီးသီးမှတ်သားမိသည်။ ယင်းစိုစွတ်ရာသီများ အတွင်းတွင် လွန်ကဲမိုးရေချိန် များကိုလည်း မှတ်သားရရှိသည်။

သို့ရာတွင် စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်သည် ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန်အောက် ရှိလျှင်ပင် မှတ်သားအတွင်းတွင် ၂၀၀၂ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၁ရက်နေ့တွင် ၁၀၀မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သောမိုးရေချိန်များကို တိုင်းတာ မှတ်သားရရှိသည်။ ဒုတိယအခြောက်အသွေ့ဆုံး ရာသီမှာ (၁၉၈၇) ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် ၁၀၀မီလီမီတာထက်ကျော်လွန် သည့် လွန်ကဲမိုးရေချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။

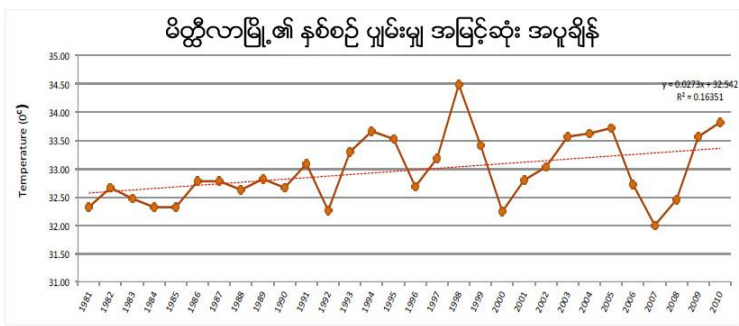
စိုစွတ်ရာသီဥတုအတွင်း စိုစွတ်နေ့ရက်များသည် အတက်ဘက်ကို ဦးတည်နေကြောင်း ပြသနေသည်။ (ပုံ၁၀) ။နှစ်စဉ်စိုစွတ်နေ့ရက် (၅၂)ရက်ခန့်ပျမ်းမျှဖြစ်ပြီး (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် အများဆုံး နေ့ရက်များအဖြစ် (၆၆)ရက်(၂၀၀၆)ခုနှစ်တွင် (၆၅) ရက်၊ (၁၉၉၆)ခုနှစ်တွင် (၆၃)ရက်နှင့် (၂၀၀၇)ခုနှစ်တွင် (၆၁)ရက်နှင့် (၁၉၈၈)ခုနှစ်တွင် (၆၀)ရက် အသီးသီး တွေ့ရှိကြသည်။ အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေမှုသည် နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း စိုစွတ်သောရက်များမှာ (၅၂)ရက်နှင့်အထက်ရှိခဲ့ပြီး(၁၂)ရက်သာလျှင်(၅၁) မီလီမီတာနှင့် အောက်တွင်တိုင်းတာ ရရှိခဲ့သည်။

ပုံ ၁၀၊ စိုစွတ်ရာသီအတွင်း မိတ္ထီလာမြို့၏ တစ်နှစ်အတွင်း အသွင်ကွဲမှုဖြင့်သော စိုစွတ် နေ့ရက် အရေအတွက်များ။ စိုစွတ်နေ့ရက်အရေအတွက်များသည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ပြသသည်။

အပူချိန်အမျိုးအကွဲများ၊လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်

မိတ္ထီလာမြို့တွင် လေ့လာမှတ်သားခဲ့သော အပူဆုံးအချိန်သည် အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှအပူချိန်(၃၃) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ (ပုံ၁၁)သည် ဒေသအတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်အမြင့်ဆုံး အမျိုးအကွဲများကို ၁၉၉၈ခုနှစ် အပူဆုံးနေ့ရက်များဖြင့် ဖော်ပြထားပြီး နှစ်စဉ်အပူချိန် (၃၄.၄၉)ဒီဂရီဆယ်လ်ဆီရပ် ပျမ်းမျှအပူချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။ ၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၃.၈၂)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်သည် ၎င်းကာလများအတွင်းတွင် ဒုတိယအပူဆုံးအချိန်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

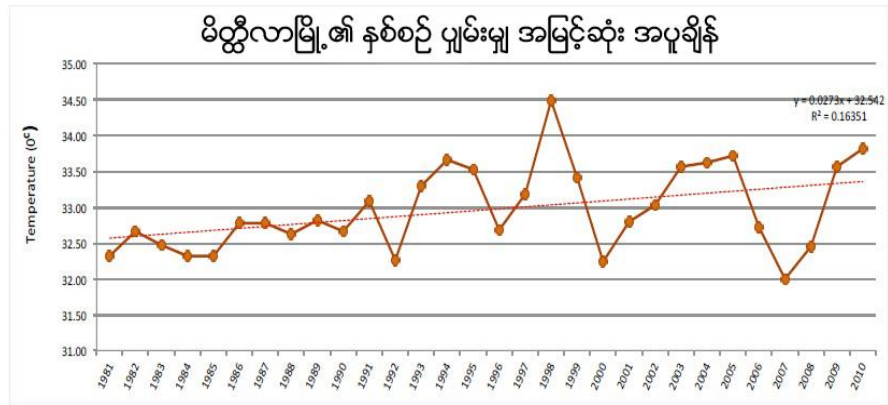
ပုံ ၁၁။ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနွေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

(၂၀၀၈)ခုနှစ်တွင်ရက်ပေါင်း (၂၄၇) ရက်သည် ပျမ်းမျှ အပူချိန်၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ခဲ့သည်။ ယင်းမှ (၂၇)ရက်သည်နေ့ အပူချိန် ၄၀နှင့်အထက် တိုင်းတာမှတ်သား ရရှိသည်။ ၎င်းနှစ်အတွင်း တိုင်းတာမိသည့် အမြင့်ဆုံး နေ့အပူချိန်မှာ (၄၃.၂၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

၂၀၁၃ (၁၃ဇူလိုင်) လသည်နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်းတွင် အပူဆုံးနေ့အဖြစ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။ အခြားသောအပူချိန်များမှာ ၄၄ဒီဂရီဆယ်စီးရပ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက်)၊ ၄၃.၅၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၈ရက်)၊ ၄၃.၂၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၁၉၉၈ခုနှစ် မေလ၁၀ရက်) များဖြစ်ကြပြီး ၄၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၅) ကြိမ်တိုင်းတာမှတ်သားရပြီး၎င်းမှ (၄) ကြိမ်မှာ ၂၀၁၀အတွင်းဖြစ်သည်။ (၂၀၀၅ခုနှစ် မေလ၁၇ရက်၊ နှင့်၂၀၁၀ခုနှစ် ဇူလိုင်၂၅၊ မေ၁၃၊ ၁၅၊ နှင့်၁၇ရက်များ ဖြစ်ကြသည်)

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ၂၀၀၈ခုနှစ်နှင့် နိုင်းယုဉ်လျှင်ရက်ပေါင်း (၁၇၆)ရက်သာလျှင် အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ပြီး(၃၉)ရက်သည် အပူချိန်(၄၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အထက်ရှိကြောင်း မှတ်သားရသည်။ (မတ်လ၊ဇူလိုင်လနှင့်မေလ) တို့ဖြစ်ပြီး ရက်ပေါင်း(၁၁၂)ရက်သာလျှင် ပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အောက်တွင် မှတ်သားရသည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်မှာ (၂၁)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

ပျမ်းမျှအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ရွေ့လျား နေကြောင်းထင်ရှား နေပြီး နှစ်ပေါင်း(၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် မြင့်မားလာကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် သာမန်အားဖြင့် ညနေ၆နာရီမိနစ်မှ

ပုံ ၁၁၊ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနွေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

နံနက်၆နာရီ၃၀အထိ တိုင်းတာရရှိသော ညအပူချိန်ကို အောက်ပါကဏ္ဍတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုံ(၁၂)သည် မိတ္ထီလာမြို့၏ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် အမျိုးအကွဲများကို ဖော်ပြပြီး ပျမ်းမျှအပူချိန်မှာ(၂၁.၆၀)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဝန်းကျင် ရှိလေးသည်။ ၁၉၉၁ခုနှစ် ညအပူချိန်သည် (၂၀.၄၆)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အအေးဆုံးအဖြစ်တိုင်းတာရရှိသည်။ သို့ရာတွင် အပူဆုံးပျမ်းမျှညအပူချိန်မှာ (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် (၂၂.၆၅ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) နှင့် ၁၉၉၈ခုနှစ်တွင် (၂၂.၃၉ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) တို့ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၉၁)ခုနှစ်တွင် ညပေါင်း (၂၅၀) မှာ ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် ပို၍ပူနွေးပြီး ၎င်းတို့မှညပေါင်း (၁၁၈) ညသည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် (၂၅)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ဤနှစ်များအတွင်းအပူနွေးဆုံးညများမှာ မေလ၁၁ (၃၀.၇၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်)၊ ဥပမာအားဖြင့် ညအပူချိန်၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ညပေါင်း ၂၄၂ညသည် ပျမ်းမျှအနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ထက် ကျော်လွန်သည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ(၁၅)ရက်နေ့တွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။

၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် အပူနွေးဆုံးညမှာ ၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက် (၃၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) ဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်း (၆) သည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် ၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အဖြစ် တိုင်းတာရမိပြီး အားလုံးမှာ မေလအတွင်းတွင်ဖြစ်သည်။ ယင်းနှစ်အတွက် အနိမ့်ဆုံးညအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ၃ရက်နေ့တွင် ၁၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ ၎င်းမှာ နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှထက် ပို၍ပူနွေးသော ညများကိုကြုံတွေ့ခဲ့ရကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

၃။ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရလဒ်များ

၃.၁ ကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ် သမိုင်းကြောင်း

ကျောက်အိုးကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

စဉ်	ဘေးအန္တရာယ် ရာသီဥတုဆိုးရွားမှု	နှစ်	ခုနှစ်	ထိခိုက်လွယ်မှု	ဖြေရှင်းခဲ့သည့် နည်းလမ်းများ
၁။	မိုးခေါင်ခြင်း		၂၀၁၂ ၂၀၁၃ ၂၀၁၄	သစ်တောများ မရှိခြင်း	ပြည်ပသို့သွားခြင်း မီးသွေးများဖုတ်ခြင်း ဆိတ်၊ နွား၊ ဝက်၊ မြေယာများ ရောင်းစားခြင်း
၂။	အပူချိန်မြင့်ခြင်း		၂၀၁၆	သစ်ပင်ကြီးများ မရှိခြင်း	ထန်းရွက်တဲများ ဆောက်နေခြင်း အရိပ်ရသော သစ်ပင်ရိပ်များ အောက်တွင် နေခြင်း
၃။	မျိုးကောင်းမျိုးသန့်များ ရှားပါးခြင်း		၂၀၀၉	မိုးခေါင်ခြင်း	နွား၊ ဝက်၊ ဆိတ်များ ရောင်းခြင်း ငွေတိုးများခြင်း ကောက်ရိုးများ ဝယ်ယူခြင်း
၄။	ရေများရှားပါးခြင်း		၂၀၁၂ ၂၀၁၃	မိုးခေါင်ခြင်း	ညအချိန် သွားရောက်ခြင်း အခြားကျေးရွာများသို့ သွားရောက်ခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

မိုးခေါင်ခြင်းကို ကျောက်အိုးကျေးရွာတွင် ၂၀၁၂၊ ၂၀၁၃၊ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ မိုးခေါင်ခြင်း ဖြစ်ပေါ်ရခြင်း အကြောင်းအရင်းမှာ သစ်တောများ မရှိတော့ခြင်းကြောင့် မိုးခေါင်ခြင်း ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ မိုးခေါင်သော နှစ်များတွင် ကျေးရွာရှိ ကျေးရွာသူ/သားများသည် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပသို့ အလုပ်များ ထွက်လုပ်စားရခြင်း၊ သစ်ပင်များ နှုတ်ကာ မီးသွေးများ ဖုတ်စားရခြင်း၊ ဆိတ်၊ နွား၊ ဝက် စသော အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်များကို ရောင်းချခြင်း၊ မြေယာများ ရောင်းစားခြင်းများ ပြုလုပ်ကာ ဖြေရှင်းခဲ့ကြရပါသည်။

အပူချိန်မြင့်ခြင်း

ကျောက်အိုးကျေးရွာတွင် အပူချိန်မြင့်ခြင်းကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး သစ်တောများ၊ သစ်ပင်ကြီးများ မရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ အပူချိန် မြင့်ခြင်းကြောင့် လူ၊ တိရစ္ဆာန်များ နေနိုင်ရန်အတွက် သက်ကယ်မိုးအိမ်များ၊ ထန်းရွက်မိုးအိမ်များ ဆောက်ကာနေထိုင်ခဲ့ကြရပါသည်။ အပူချိန်မြင့်သောကြောင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ ကလေးများကို ဂရုစိုက်ရခြင်း၊ ဆေးများထိုးပေးရခြင်း၊ အရိပ်ရသော သစ်ပင်များအောက်တွင် နေထိုင်ရခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဆေးဆရာများအားခေါ်ကာ ဆေးများလည်း ခဏခဏ ထိုးပေးကြရပါသည်။

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်
တောင်သူလုပ်ချိန်

ကျောက်အိုးကျေးရွာသည် တောင်သူလုပ်ကိုင်သူများပြားပါသည်။ တပေါင်း၊ တန်ခူးတွင် ထွန်ယက်ခြင်း၊ ကဆုန်၊ နယုန်တွင် နှမ်းစိုက်ခြင်း၊ ဝါခေါင်တွင် နှမ်းရိတ်ခြင်း၊ တော်သလင်းလတွင် ပဲစိုက်ခြင်း၊ နတ်တော်၊ ပြာသိုတွင် ပဲအမျိုးမျိုးကို သိမ်းကြပါသည်။

ဆိတ်၊ နွား၊ ဝက်၊ ကြက်

ဆိတ်၊ နွား၊ ဝက်၊ ကြက်ကို ကျောက်အိုးကျေးရွာတွင် အိမ်ထိုင် မွေးမြူကြပါသည်။ ဆိတ်၊ နွား၊ ဝက်၊ ကြက်ကို မိုးရာသီတွင် အိမ်မွေးခြင်း၊ လွှတ်ကျောင်းခြင်းများ ပြုလုပ်ပါသည်။ ကျေးရွာလူထု အနေနဲ့ မိုးဦးကာလ များတွင် လယ်ယာများ ထွန်ယက်ချိန်၊ သီးနှံများ စိုက်ပျိုးချိန်များတွင် ထိုတိရစ္ဆာန်များ ရောင်းချ၍ တောင်ယာ လုပ်ရခြင်း၊ နွေရာသီတွင် သီးနှံများ မရှိနိုင်သောကြောင့် တိရစ္ဆာန်လေးများကို ရောင်းချကာ အကြွေးများဆပ်ခြင်း၊ လိုအပ်တာများ ဝယ်ယူခြင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာများ ဝယ်ယူကြပါသည်။

ဝင်ငွေ

ဝင်ငွေမှာ ကဆုန်လမှ နယုန်လထိတွင် ဝင်ငွေမရှိပါ။ တောင်သူလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်း ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဝါဆိုနှင့် ဝါခေါင်တွင် နှမ်းများပေါ်၍ ဝင်ငွေမှာ(၃)သိန်းဖြစ်ပြီး တော်သလင်းမှ တန်ဆောင်မုန်းအထိ (၂)သိန်းသာ ဝင်ပါသည်။ ပဲစဉ်းငုံထွက်ချိန်နှင့် ပဲမြစ်များများ ထွက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

ထွက်ငွေ

ကျောက်အိုးကျေးရွာသည် တောင်သူကို အဓိကထား လုပ်ကိုင်သောကြောင့် ထွက်ငွေများပြားပါသည်။ ကျောင်းသားများခြင်းကြောင့်လည်း ထွက်ငွေများပြားပါသည်။ တန်ခူးလနှင့် ကဆုန်လများတွင် (၂)သိန်းစီ ကုန်ကျပြီး နယုန်လမှ ပြာသိုလထိ (၃)သိန်း ကျပါသည်။ တပို့တွဲလတွင် (၂)သိန်းကျပြီး တပေါင်းလတွင် (၁)သိန်းသာ ကုန်ကျခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထွက်ငွေမှာ ပုံမှန် မဟုတ်ပါ။

ရောဂါကျရောက်မှု(လူ)

တန်ခူးလမှ သီတင်းကျွတ်လများတွင် ရောဂါကျရောက်မှု နည်းပါးပါသည်။ အချို့သော နှစ်များတွင်သာ ဖြစ်ပါသည်။ တန်ဆောင်မုန်းလ၊ နတ်တော်လနှင့် ပြာသိုလများတွင်သာ လူများမှာ နှာစေးခြင်း၊ နှာရေယိုခြင်း၊ ဖျားခြင်းများ ဖြစ်တတ်ပါသည်။ ထိုလများမှာ ရာသီ အကူးအပြောင်း လများတွင်သာ ခေါင်းကိုက်ခြင်းများ ဖြစ်တတ်ပါသည်။

မြေပုံအညွှန်း

- - မိန်
- - တောင်သူ
- - စက်ငှက်စွန်း
- - လက်ကိုင်လက်စား
- - ငှက်ဆိုင်
- - အမျိုးသမီးဦးဆောင်သောအဖွဲ့
- - သက်ကြီးရွယ်အို
- - မသန်စွမ်း
- - ဆည်
- - ငှက်စွန်းဦး
- - လမ်း
- - ယာအိမ်
- - အမျိုးကြီးငှက်စွန်း
- - စာသင်ငှက်စွန်း
- - သန့်ရှင်းကုန်
- - ငှက်စွန်း
- - နတ်စဉ်
- - သစ်ပင်
- - ကား

အရင်းမြစ်ဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ကျောက်အိုးကျေးရွာ၏ အရင်းအမြစ်၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံကို ကျေးရွာသူ/သားများမှ ဆွေးနွေးဖော်ထုတ် ခဲ့ပါသည်။ ကျောက်အိုးကျေးရွာတွင် အိမ်ခြေ(၁၃၀)ရှိပြီး တောင်သူအိမ် (၇၃)အိမ်၊ လက်လုပ်လက်စားအိမ်(၅၇)အိမ် ရှိပါသည်။ ကျေးရွာသည် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခံနယ်မြေနှင့် မနီးပါ။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ဆက်စပ်တဲ့ ဖြစ်စဉ်တွေကြောင့် အရည်အသွေးများ လျော့ကျနေပါသည်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း များကို ရွာအပြင် ချောင်းနားတွင် စွန့်ပစ်ကြပါသည်။ သစ်ပင်များ ပြုန်းတီးမှု ရှိပါသည်။ သစ်ပင်များ ပြုန်းတီးသည့်အတွက် ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်လာခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။

မိုးခေါင်သည့်အတွက် သီးနှံများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း၊ စားဝတ်နေရေးခက်ခဲလာပါသည်။ ပြင်ပသို့ အလုပ် လုပ်သူများ များပြားလာပါသည်။ မြေဆီလွှာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု ရှိပါသည်။ ယခင်က မြေဩဇာအဖြစ် နွားချေး၊ ဆိတ်ချေးများ အသုံးပြုသည့်အတွက် သီးနှံအတွက်နှုန်းကောင်းမွန်ပါသည်။ ယခုအခါ သဘာဝဓါတ်မြေဩဇာ အသုံးပြုမှုများပြားလာသည့် အတွက် မြေဆီလွှာများပျက်စီး၊ သီးနှံများ လျော့နည်းလာပါသည်။ ကျောက်အိုးကျေးရွာသည် ဗမာလူမျိုးများ နေထိုင်ကြပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြပါသည်။ ရပ်ရွာအတွင်းတွင် တောင်သူလုပ်ငန်းနှင့် မွေးမြူရေးဖြင့် အသက်မွေးကြပါသည်။ ကျေးရွာအတွင်းတွင် ပြင်ပမှ အဖွဲ့အစည်းများမှာ Pat Myanmar နှင့် Action Aid Myanmar တို့ ရှိပါသည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းများမှ Pat သည် ငွေစုငွေချေးခြင်းကို ပြုလုပ်ပါသည်။ ရပ်ရွာအတွင်း အရင်းအမြစ်များမှာ ရေ၊ ယာတောများ၊ သစ်ပင်များ ရှိပါသည်။ ရွာတွင် ကိုယ်ပိုင်စက်ရေတွင်း (၃၅)တွင်း ရှိပါသည်။ ရွာဘုံပိုင် ရေတွင်းမှာ (၂)တွင်း ရှိပါသည်။ ရွာ၏ မြောက်ဘက် ရေတွင်းမှာ ကျေးရွာသူ/သားများ အသုံးပြုလျက်ရှိသော သောက်ရေတွင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရွာ၏ အနောက်ဘက် ရေတွင်းမှာ သောက်သုံးရေအဖြစ် အသုံးပြုပြီး၊ စိုက်ပျိုးရေးအဖြစ်လည်း အသုံးပြုပါသည်။ ရွာ၏ အရှေ့ဘက်တွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းနှင့် စာသင်ကျောင်းရှိပါသည်။ ရွာ၏ အနောက် မြောက်ဘက်တွင် ဆည်ရှိပါသည်။ ရွာ၏ အနောက်၊ မြောက်၊ တောင်၊ အရှေ့ဘက်တွင် ချောင်းရိုး ရှိပါသည်။ ယာခင်းများတွင် နမ်း၊ ပြောင်း၊ ပဲအမျိုးမျိုး၊ ခရမ်းချဉ်များ စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ မွေးမြူရေးမှာ ဆိတ်၊ နွား၊ ဝက်တို့ကို မွေးမြူကြပါသည်။ ကျေးရွာတွင် ဈေးဆိုင်(၂)ဆိုင် ရှိပါသည်။ မုန့်နှင့် ကုန်ခြောက်၊ ယာမကာများ ရောင်းချပါသည်။ ရွာ၏ အနောက်မြောက်ဘက်တွင် သုဿာန်ရှိပါသည်။

ရွာ၏ တောင်ဘက်သို့ သွားလျှင် အင်ပင်ဝကျေးရွာသို့ ရောက်ရှိပြီး လူမှုရေးအရ သွားလာလှုပ်ရှားကြပါသည်။ ရွာ၏ မြောက်ဘက်သို့ သွားလျှင် ငွေးချိုရွာတို့ ရောက်ပြီး လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးအရ သွားလာလှုပ်ရှားကြပါသည်။ ရွာ၏ မြောက်ဘက်သို့ ထွက်ပြီး အရှေ့ဘက်သို့ သွားလျှင် ရေပေမိတ္ထီလာသို့ သွားရောက်ကြပါသည်။ ရေပေတို့ ဈေးသွားခြင်း၊ ပညာသင်ကြားရန် သွားရခြင်းများ ရှိပါသည်။ ကျောက်အိုးကျေးရွာသည် မူလတန်းအထိသာရှိပြီး အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းကို ရေပေအထက်တန်းကျောင်းတို့ သွားရောက်သင်ကြားရပါသည်။ မိတ္ထီလာတို့ စီးပွားရေး၊ ပညာရေးအရ သွားကြပါသည်။ ရွာမှ ထွက်ရှိသော သီးနှံများကို မိတ္ထီလာတို့ သွားရောက်ရောင်းချကြပါသည်။ ကျောက်အိုးကျေးရွာတွင် ကား(၄)စီးရှိပါသည်။ ကျေးရွာအတွင်းတွင် ရေတွင်း(၄)တွင်း ရှိပါသည်။

ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက်

ရွာ၏ အရှေ့ဘက်တွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းနှင့် စာသင်ကျောင်းရှိပါသည်။ ရွာ၏ အနောက်မြောက်ဘက်တွင် ဆည်ရှိပါသည်။ ရွာ၏ အနောက်၊ မြောက်၊ တောင်၊ အရှေ့ဘက်တွင် ချောင်းရိုး ရှိပါသည်။ ၎င်းနေရာများသည် ကလေးများ ကျောင်းသွားခြင်း၊ ရေချိုးသွားခြင်း၊

တောထဲသွားရာတွင် ကလေး၊သက်ကြီးရွယ်အို ၊မသန်စွမ်းများအတွက် ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင် ချေရှိသောနေရာအများဆုံးဖြစ်ပါသည်။

ထိခိုက်လွယ်မှုဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်

ကျေးရွာအတွင်းတွင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် လူဦးရေ အပြောင်းအလဲ ရှိပါသည်။ ကျေးရွာအတွင်းတွင် အမျိုးသမီး ဦးဆောင်သော အိမ်(၂၆)အိမ်၊ သက်ကြီးရွယ်အိုရှိသော အိမ်(၁၁)အိမ် မသန်စွမ်းရှိသော(၁)အိမ် စသည်တို့ ရှိပါသည်။ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများမှာ ကလေး အသက်ကြီးရွယ်အို ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီး မသန်စွမ်းတို့ ဖြစ်သည်။ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများမှာ အရင်းအမြစ်များကို လက်လှမ်းမီ သုံးစွဲခွင့် ရရှိပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်ကြရောက်ခဲ့ပါက ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများက ပိုပြီး ထိခိုက်ပျက်စီးလွယ်မှုများ ဖြစ်ကြပါသည်။

၃.၄အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများဆန်းစစ်ခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ ပိုင်ဆိုင်မှုများ	အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ ပိုင်ဆိုင်မှုများက ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ချိန်နှင့် ဖိစီးမှုများ ဖြစ်နိုင်သလဲ၊ ဘယ်လိုပြုမူနိုင်သလဲ?	အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ အပေါ် ဘေးအန္တရာယ်များ ဘယ်လို ကျရောက်နိုင်သလဲ	ဘယ်လိုအချိန်ဘေးအန္တရာယ်တွေ ဖြစ်နိုင်သလဲ? ပိုင်ဆိုင်မှုများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများကို ဘယ်လိုကာကွယ်နိုင်မလဲ?	ရပ်ရွာအတွင်း ရွေးချယ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးရရှိနိုင်သလား? (တစ်ခြား) အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလိုက်လေ့ရှိသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း
နှမ်း၊ ပဲစဉ်းငုံ၊ ခရမ်းချဉ်	ကျေးရွာအတွင်း ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ချိန်တွင် လုံလောက်သော အစားအသောက် လုံလောက်ပါသည်။	မိုးခါး၊ နှင်းခါး၊ ပိုးကျခြင်း၊ မိုးကြီးခြင်း	ဆေးဖျန်းခြင်း	စိုက်ပျိုးရေးသင်တန်း
နွား၊ ဆိတ်၊ ဝက်၊ ကြက်၊ သိုး	သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျ ရောက်ချိန်တွင် အထောက်အကူ ပြုပါသည်	ကြက်တုပ်ကွေး၊လည်လိမ်ရောဂါ၊ ပဲရောဂါ၊ နှာစေး၊ ချောင်းဆိုး၊ အနာ၊ ရှနာဖြစ်ခြင်း	ဆေးထိုး၊ ဆေးတိုက်	တိ/မွေးကုသင်တန်း
လှည်း၊ ထွန်စက်၊ ဆိုင်ကယ်၊ ကား	ပို့ဆောင်ရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး အတွက် အသုံးဝင်ပါသည်။	လမ်းများ ပျက်စီးခြင်း၊ စက်ပစ္စည်းများ ချို့ယွင်းခြင်း	ပြုပြင်ခြင်း	စက်ပြင်သင်တန်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

နှမ်း၊ ပဲစဉ်းငုံ၊ ခရမ်းချဉ်

ကျောက်အိုးကျေးရွာတွင် စိုက်ပျိုးရေးတွင် နှမ်း၊ ပဲစဉ်းငုံ၊ ခရမ်းချဉ်များ စိုက်ပျိုးပါသည်။ ထိုသီးနှံများသည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ချိန်တွင် စားဝတ်နေရေးအတွက် အဓိက အထောက်အကူ ပြုပါသည်။ ထို သီးနှံများကို မိုးခါးကျခြင်း၊ နှင်းခါးကျခြင်း၊ ပိုးကျခြင်း၊ မိုးကြီးခြင်း စသော ရောဂါများ ကျရောက်ပါသည်။ ထို ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှုများကို ဆေးဖျန်းခြင်းဖြင့်သာ ကာကွယ်နိုင်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးအတွက် ကျေးရွာတွင် နည်းစနစ်သင်တန်း လိုအပ်ပါသည်။

နွား၊ ဝက်၊ ဆိတ်၊ ကြွက်

ကျောက်အိုးကျေးရွာ၏ ကျေးရွာလူထုအနေနှင့် မွေးမြူရေးကိုလည်း တစ်ဖက်တစ်လမ်း အားကိုးရပါသည်။ မွေးမြူရေးသည်လည်း သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ချိန်တွင်လည်း တစ်ဖက်တစ်လမ်း အနေနှင့် အထောက်အကူပြုပါသည်။ မွေးမြူရေးအတွက် ရောဂါများ ကျရောက်ပါသည်။ ကြက်၊ ငှက်တုပ်ကွေး၊ လည်လိပ်ရောဂါ၊ ဝဲရောဂါ၊ နှာစေး၊ ချောင်းဆိုး၊ ခွာနာ၊ လျှာနာရောဂါများ ကျရောက်သောအခါ ဆေးထိုး/ဆေးတိုက် ပြုလုပ်၍ ကာကွယ်ရပါသည်။ ထိုသို့ ရောဂါများအတွက် တိ/မွေးကျသင်တန်း လိုအပ်ပါသည်။

လှည်း၊ ထွန်စက်၊ ဆိုင်ကယ်

ပို့ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ကား/ဆိုင်ကယ်၊ လှည်း၊ ထွန်စက်များကို အသုံးပြုပါသည်။ ကျေးရွာတွင် ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ချိန်၊ အရေးပေါ်လုပ်ငန်းများ ကျရောက်ချိန်တွင်လည်း အသုံးဝင်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်များကြောင့် လမ်းများ ပျက်ခြင်း၊ လမ်းချော်ခြင်း၊ စက်ပစ္စည်းများ ပျက်စီး တတ်ပါသည်။ လမ်းများစင်ခြင်း၊ ပစ္စည်းများကို စစ်ဆေးခြင်းဖြင့်လည်း ကာကွယ်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးရွာလူထုအနေဖြင့် စက်ပြင်သင်တန်း လိုအပ်ပါသည်။

ကျေးရွာအတွင်းရှိ အဖွဲ့အစည်းများကို စက်ဝိုင်းအတွင်းသို့ ထည့်ရန်ပြော သောအခါ ကျေးရွာမှ ခွဲခြားပြပါသည်။ ကျောက်အိုးကျေးရွာအတွင်းတွင် အဖွဲ့ (၉)ဖွဲ့ရှိပြီး ကျေးရွာအပြင်ပမှ လာရောက် ထောက်ပံ့သော အဖွဲ့မှ (၄)ဖွဲ့ရှိကြောင်း ရွာသူ/သားများ က သုံးသပ်ခဲ့ပါသည်။

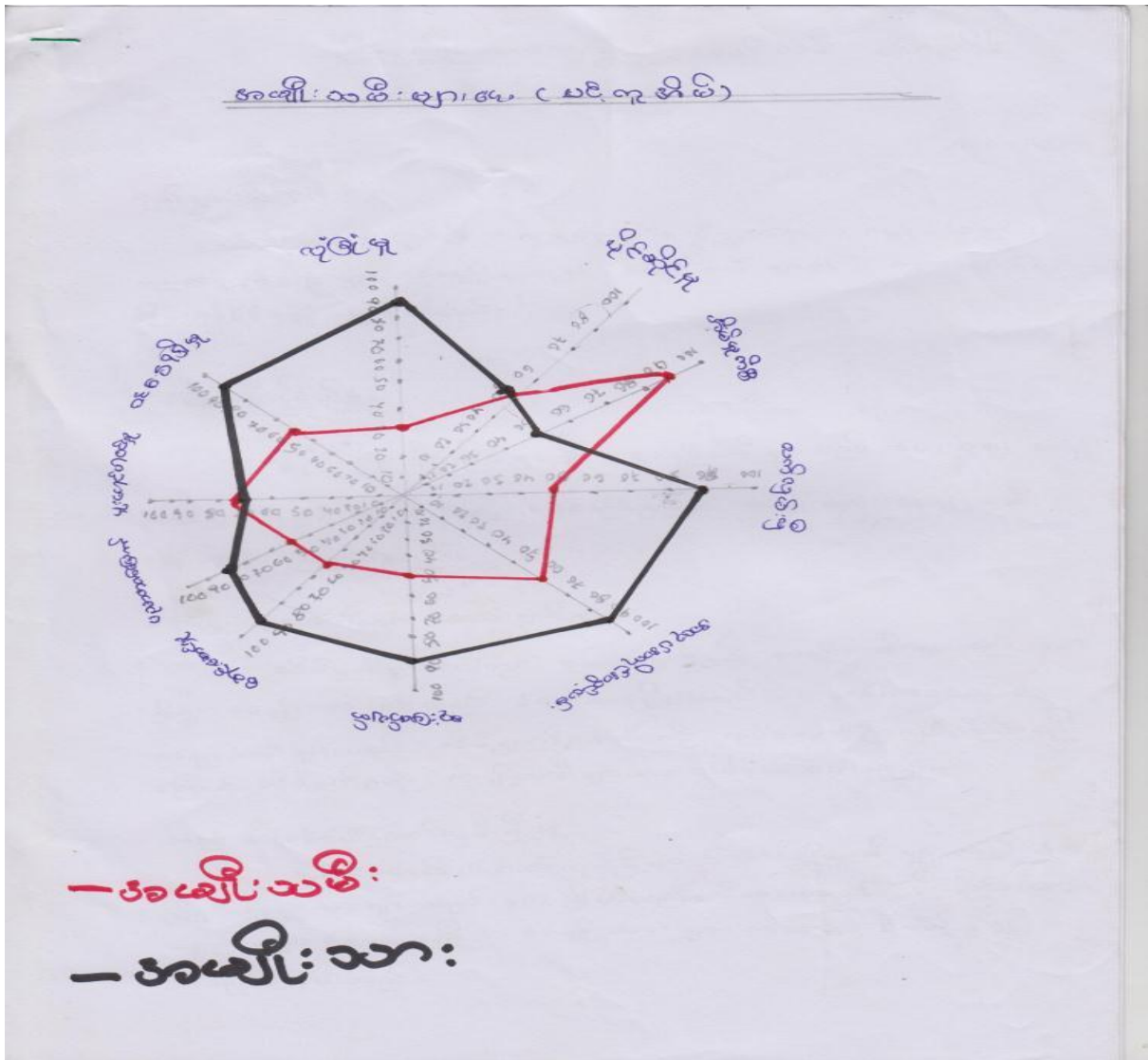
ပဋိပက္ခကို စစ်ဆေးခြင်း

ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ ဒီရွာမှ လူမှုရေး ပဋိပက္ခတွေ့ရှိလား ဥပမာကျေးရွာလူထုကို စိတ်ဝမ်းကွဲစေတဲ့ လုပ်ငန်း(သို့)အဖွဲ့အစည်းတွေ့ရှိလားဟုမေးရာ ဆွေးနွေးသူများမှ မရှိပါဟု ဖြေခဲ့ကြသည်။ လူတွေကို ပေါင်းစည်းစေတဲ့ အရာရှိလားဟုမေးရာ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများမှ ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့သည် ဟိုးအရင်က အတူတကွ ပေါင်းစည်း လုပ်ဆောင်ရမှန်း မသိရန်စည်းလုံးမှု မရှိသော်လည်း ယခုအချိန်တွင် ဆယ်ကျော်သက် အဖွဲ့ဝင်ကလေးများအားလုံး ပုံမှန်တွေ့ဆုံပြီး ရင်းနှီးမှုများ ရရှိလာကြသည်ဟု ဖြေကြပါသည်။

ပါဝင်ပတ်သက်သူများဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း (Stakeholders analysis)

ပါဝင်ပတ်သက်သူများ	အဓိကတာဝန်များ
ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်း	
ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး	ကျေးရွာအတွင်းရှိ အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ စည်းကမ်း ထိန်းသိမ်းရေးကိစ္စများ၊ ဥပဒေနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ကိစ္စများအတွက် မြို့နယ် အဆင့်ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်။
ဆယ်ကျော်သက်	ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့များသည် ကျေးရွာတွင် ပွဲတော်များ၊ဘာသာရေး၊နာရေးများ၊ကျေးရွာတွင်သန့်ရှင်း၊ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင်ရေ လှူ၊အမှိုက်ကောက်ခြင်းနှင့် ကျေးရွာလုပ်ငန်းများတို့ဖြစ်ပါသည်။
မီးသတ်အဖွဲ့	မီးသတ်အဖွဲ့သည် နေရာသီတွင် မီးကင်းလှည့်ခြင်း၊စစ်ဆေးခြင်းအင်ဂျင်နီယာများတွင်လုံခြုံရေး၊မဲရွေးပွဲများတွင်လုံ ခြုံရေးတွင် အဓိကထားရသော နေရာတွင်သုံးစွဲပါသည်။
ဂေါပကအဖွဲ့	ဆွမ်းတော်ချေးငွေအဖွဲ့သည်ကျေးရွာတွင်ရှိရွာသူ/သား များချေးငွေများကို အတိုး(၂)ကျပ် နှုန်းချေးပေးပါတယ်၊ရသော အတိုးကို ကျေးရွာအလိုအပ်သောနေရာတွင်သုံးစွဲပါသည်။
အမျိုးသမီး SHG	ကျေးရွာ၏ သာရေးနာရေးလူမှုရေးလုပ်ငန်းများတွင် အသီးသီးတာဝန်ယူမည်။
ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ	
AAM	ကျေးရွာ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျော့ချရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ခြင်း။
UN Habbit	ရေစစ်အိုး၊အိမ်သာ၊ကျောက်စည်များပြုလုပ်ပေးပါသည်
ဒဟတ်ပန်း	ကျေးရွာရဲ့ နွား၊ကြက်များကို နွားစားများကျွေးကြက်များကို အစာကျွေး ပါသည်။

၃.၆ ကျား၊ မ ရေးရာ ကွန်ယက်ပြ မြေပုံ ဆန်းစစ်ခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ရည်ရွယ်ချက်

ကျေးရွာအတွင်းရှိ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးကိစ္စများတွင် အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ ကွာဟချက်များကို သိရှိစေရန် ဖြစ်ပါသည်။

ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှု

ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုတွင် အမျိုးသားများသည် (၆၀%)ရှိ၍ အမျိုးသမီးများလည်း (၆၀%)ရှိပါသည်။ ပိုင်ဆိုင်မှုတွင် အမျိုးသား/အမျိုးသမီး တန်းတူပိုင်ဆိုင်ကြပါသည်။

အိမ်မှုကိစ္စအပေါ်တွင် ဆောင်ရွက်မှု

အိမ်မှုကိစ္စအပေါ်တွင် ဆောင်ရွက်မှု၌ အမျိုးသမီးများသည် (၉၀%)ရှိ၍ အမျိုးသားများသည် (၅၀%)သာရှိပါသည်။ ရှေးအခါကတည်းက အမျိုးသမီးများသည် အိမ်မှုကိစ္စအပေါ်ကို လုပ်ဆောင်ကြရပါသည်။ ထို့ကြောင့် အိမ်မှုကိစ္စကို အမျိုးသမီးများသာ လုပ်ဆောင်ပါသည်။

အရင်းအမြစ်ပေါ် လက်လှမ်းမီမှု

အရင်းအမြစ်ပေါ် လက်လှမ်းမီမှုတွင် အမျိုးသမီးများသည် (၅၀%)ရှိ၍ အမျိုးသားများသည် (၉၀%)ရှိပါသည်။ မိသားစုတွင် ပိုင်ဆိုင်သော ပစ္စည်းဥစ္စာ အများစုကို အမျိုးသားများကသာ စီမံခန့်ခွဲ၍ အသုံးပြုနေပါသည်။

အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း

အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းတွင် အမျိုးသမီးများသည် (၆၀%)ရှိ၍ အမျိုးသမီးများမှာ (၉၀%)ရှိပါသည်။ အလုပ်ခေါ်ယူသောအခါတွင် အမျိုးသားများကိုသာ အဓိကထား ခေါ်ယူကြပါသည်။

ရပ်ရွာအတွင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှု

ရပ်ရွာအတွင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှုတွင် အမျိုးသမီးများသည် (၅၀%)ရှိ၍ အမျိုးသားများမှာ (၉၀%)ရှိပါသည်။ ခေါင်းဆောင်မှုတွင် အမျိုးသားများသာ ဦးဆောင်နေပါသည်။

ပညာတတ်မြောက်မှု

ပညာတတ်မြောက်မှုတွင် အမျိုးသမီးများသည် (၅၀%)ရှိ၍ အမျိုးသားများမှာ (၉၀%)ရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးများကို မူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အဆင့်သာထား၍ ကျောင်းထုတ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ပူးပေါင်းပါဝင်မှု

ပူးပေါင်းပါဝင်မှုတွင် အမျိုးသမီးများသည် (၇၀%)ရှိ၍ အမျိုးသမီးများမှာလည်း (၇၀%)ရှိပါသည်။ ရပ်ရေးရွာရေးတွင် အတူတကွ လုပ်ဆောင်ကြပါသည်။

ဝင်ငွေရရှိမှု

ဝင်ငွေရရှိမှုနှင့် အမျိုးသမီးများသည် (၆၀%)ရှိ၍ အမျိုးသားများသည် (၉၀%)ရှိပါသည်။ အလုပ်ချိန်ကို တန်းတူလုပ်ဆောင်ရသော်လည်း ရရှိသော ဝင်ငွေမှာ တန်းတူ မရရှိပါ။

လုံခြုံမှု

လုံခြုံမှုတွင် အမျိုးသမီးများသည် (၃၀%)ရှိ၍ အမျိုးသားများမှာ (၉၀%)ရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးများမှာ မိမိကိုယ်ကို အားငယ်ခြင်း၊ အမျိုးသားများက နေရာမပေးခြင်း စသည့် အခက်အခဲများ ရှိပါသည်။

အခက်အခဲပြဿနာများ

အမျိုးသမီးများတွင် ကြုံတွေ့နေရသော အခက်အခဲများမှာ မိမိကိုယ်ကို အားငယ်ခြင်း၊ အမျိုးသမီးများက နေရာမပေးခြင်း၊ ငွေကြေးအရင်းအနှီး မရှိခြင်း၊ ယုံကြည်မှုမရှိခြင်း၊ ရှေးရိုးစွဲ အယူအဆများရှိခြင်း၊ ခွဲခြားဆက်ဆံခံနေရခြင်းစသည့် အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ နေရပါသည်။

၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း

ရာသီဥတုများ မိုးရွာမယ့် သင်္ကေတမှာ ပင့်ကူအိမ် ပိတ်တာ၊ ဖားအော်တာ၊ အဲဒါဆိုရင် မိုးရွာတာကို သင်္ကေတပြုသည်။ လူထုများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်မိသားစုနှင့် ရပ်ရွာပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး ကောင်းမွန်ခြင်း၊ ရာသီဥတုတွေကို လိုက်လျောညီထွေစွာ အိမ်များကို ထန်းရွက်နှင့် အမိုး မိုးခြင်း၊ သက်ကယ်နှင့် မိုးပြီး နေထိုင်ကြသည်။ ဘေးအန္တရာယ် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု ရှိလား၊ ကျေးရွာမှာ ဗဟုသုတနည်းလို့ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု မရှိပါ။

သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများ

သတင်းအချက်အလက်များကို လက်လှမ်းမီမှု ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရန်အတွက် ရာသီဥတု သတင်းအချက်အလက် အကူအညီ လက်လှမ်းမီ နိုင်ပါသည်။ ရပ်ရွာသည် ဖြစ်ပေါ်နေသော ရာသီဥတု လွန်ကဲခြင်း ပတ်သက်ပြီးတော့ အသိပညာ ဗဟုသုတ ရရှိအောင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်၊ စာပေဟောပြောပွဲများ ကျေးရွာတွင် ပြန်လည် ကျင်းပခြင်းတို့ လုပ်သည်။ ဒေသတွေမှာ မိုးလေဝသ ခန့်မှန်းတာမျိုး ကျေးရွာတွေမှာ မရှိတာများပါတယ်။ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်တာ၊ မိုးမမှန်တာလို့ လေပြင်းမုန်တိုင်း တိုက်တာတို့ ကျေးရွာမှာ အတိုင်းအတာ စက်ကိရိယာများ နည်းပညာ မရှိကြောင်း သိရသည်။ သတင်းကို နားထောင်ရသည်။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ပြောသောစကားတွေကို နားထောင်နေရသည်။ စာနယ်၊ ဂျာနယ်၊ သတင်းစာတွေ လေ့လာသည်။ များသောအားဖြင့် မြန်မာ့အသံ၊ အသံထွက်သော ရေဒီယိုတို့ကို တောင်သူ/သားများ လိုက် နားထောင်လေ့ရှိကြသည်။

၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ

ကလေးများကြုံတွေ့ရသော အခြေအနေများ	ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းများနှင့် အကျိုးဆက်များ	ဖြေရှင်းနိုင်သည့် နည်းလမ်းများ
ကိုယ်ကာယပိုင်းဆိုင်ရာအန္တရာယ်များ	ကစားခြင်း၊ မိဘများ အလုပ်ခိုင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ကလေးများ အားကလေးစစ်သားဖြစ်စေဆောင်ခံရခြင်း၊ လူကုန်ကူးခံရခြင်း။	ကလေးရဲ့ နိုင်တာကို သယ်ယူခြင်း၊ အသိပညာများဖြန့်ဝေပေးခြင်း။
လူမှုရေးဆိုင်ရာ၊ အိမ်တွင်းအန္တရာယ်များ	မိသားစု၊ အိမ်ထောင်စုရန်ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သည်။ ကလေးများလစ်လျူရှုခံရခြင်း၊ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်ခံရခြင်း။	ပတ်ဝန်းကျင် ထိုအနေအထားကို လေ့လာမည်။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများမရှိ အောင်အသိပညာဟောပြောပွဲများပြု လုပ်ပေးရမည်။
ရပ်ရေး၊ ရွာရေးတွင် မပါဝင်ခြင်း	ကလေးများ သာရေး၊ နာရေးများတွင် ပါဝင်မှုနည်းခြင်း၊ နေရာမပေးခြင်း။	ကျေးရွာကလေး ဝေယျာဝစ္စ ကိစ္စအဝဝကို လုပ်ရသည်။ ကလေးများကိုလက်တွဲခေါ်ယူခြင်း၊ နေရာပေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းပါဝင်စေခြင်း။
စားဝတ်နေရေး အခက်အခဲများ	မိဘများက ပုံမှန်ဝင်ငွေမရှိသောကြောင့် ကလေးများ အာဟာရပြည့်ဝစွာကျွေးနိုင်မှု အားနည်းခြင်း၊ ကလေးများ ပိန်လီခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုနည်းခြင်း။	အိမ်ထောင်ဦးစီးမှ ဦးဆောင်ရမည်။ လက်မှုအတတ်ပညာများ သင်ပေးခြင်း၊ ကျန်းမာရေးဟောပြော ပွဲများလုပ်ပေးခြင်း။
ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများ	ကလေးတွေ ဆေးပေးခန်း လက်လှမ်းမမီခြင်း။	ကလေးတိုင်း ဆေးကုသမှု ခံယူသင့်သည်။ ကျန်းမာရေးအသိပညာများပေးသင့်သည်။
ပညာရေးဆိုင်ရာပြဿနာများ	ကျောင်းနေကလေးများ ကျောင်း မနေမဖြစ် ကျောင်းထားသင့်၊ ဆရာ/မ များက ကလေးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း။	ကလေးတိုင်းပညာတတ်မြောက်ရရှိ သင့်သည်။ ကလေးအခွင့်အရေးကြောင်း ပြောသင့်သည်။
ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်နိုင်မှုများ	ကလေးများသည် ရေ၊ လေ၊ မီးများကို နေ့စဉ် ထာဝစဉ် လေ့လာသင့်မည်။	ကလေးများ အန္တရာယ် မဖြစ်မှီ ကြိုတင်မှု ရှိရမည်။

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ကလေးများကို လိုချင်တာနဲ့ လိုအပ်တာကို ကလေးများက ပြောကြားသည်။ အသက်ရှင်သန်ခွင့်၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခွင့်၊ ပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့်များကို ကလေးများက ပြောကြားသည်။ ကလေးတွေ ရာသီဥတု လွန်ကဲတော့မယ်ဆိုရင် ကလေးတွေရဲ့ ကျေးရွာလူကြီးနဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ဝိုင်းဝန်းကူညီ ဖြေရှင်းကြမည်။ လူကြီးတွေကလည်း အကူအညီ ရရှိနိုင်သည်။ အသက်အရွယ်အလိုက် ကိုယ်လုပ်နိုင်သည့် အလုပ် ကြိုတင်၍ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြမည်။ အသက်ရှင်ဖို့အတွက် ကလေးတိုင်း ကာကွယ်နိုင်ရမည်။ ကလေးတွေ လိုအပ်ချက်တွေကို ကလေးတိုင်းဟာ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စာကြည့်တိုက် တွေရှိရင် လိုချင်ပါသည်။ ထို့နောက် နေအိမ်၊ ကစားဖို့ အဆောက်အဦး၊ ကလေးတွေ အသိပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဖို့ လိုအပ်သည်။ အရာရာကို စီမံခန့်ခွဲဖို့လုပ်ဆောင်ရင် ပိုကောင်းမည်။ ကလေးတွေ အနားယူဖို့ လိုအပ်သည်။

၃.၉ ကျောက်အိုးကျေးရွာ ရပ်ရွာကြိုတင်သတိပေးစနစ်

ဆွေးနွေးပွဲအစတွင် မနှင်းနှင်းဆွေမှ ဦးဆောင်ကာ ဒီရွာမှာ ဘယ်လိုမျိုး သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တွေ ကျရောက်နိုင်သလဲဟုမေးရာ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများမှ မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း၊ အအေးခါတ်လွန်ကဲခြင်း၊ လေတိုက်ခြင်းများ ဖြစ်သည်ဟု ပြောကြသည်။ ထိုဖြစ်စဉ်တွေကို မှတ်တမ်းပြုစုပြီး ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ဆွေးနွေးမှုရှိလားဟု မေးရာ မရှိသေးပါဟု ပြောကြသည်။ ထိုမှတ်တမ်းပြုစုပြီး အုပ်စုတွေ ဒီရွာမှာ ရှိသလားဟု မေးရာ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများမှ ရှိပါတယ်။ သက်ကြီးရွယ်အိုတွေ၊ ကလေးတွေ၊ မသန်စွမ်းတွေ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင် မိခင်တွေဟု ပြောကြသည်။

ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ ဒီရွာမှာ အန္တရာယ်ပြမြေပုံ(သို့) ဘေးဖြစ်နိုင်ချေမြေပုံတွေရှိသလားဟု မေးရာ မရှိသေးပါဟု ဖြေကြသည်။ ဒီရွာမှာ ဘေးအန္တရာယ်တွေကို ဘယ်လိုစောင့်ကြည့် လေ့လာသလဲဟုမေးရာ ပုအိုက်အိုက်ဖြစ်ပြီး မိုးတွေနီလာပြီဆိုရင် မိုးကြီး(သို့) လေကြမ်း တိုက်တတ်သည်ဟု ဖြေကြားသည်။ အချို့သူတွေမှ Radio နားထောင်ခြင်းဖြင့် သိသည်ဟု ဖြေကြသည်။ ရာသီဥတု မိုးလေဝသအား စောင့်ကြည့်လေ့လာသည့် ကိရိယာများ၊ နည်းကိရိယာများ ရှိလားဟုမေးရာ မရှိသေးပါဟု ဖြေကြသည်။ ရပ်ရွာမှာ အန္တရာယ်ကို ကြိုတင်သတိပေးရေးတာဝန်ခံတွေက ဘယ်သူတွေလဲဟုမေးရာ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် မီးသတ်အဖွဲ့ဟု ပြောကြသည်။ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးတာဝန်ခံများမှာ ကျေးရွာလူထုတွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး အဖွဲ့တို့ဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြသည်။ သတင်းအချက်အလက်များအား မှတ်တမ်းတင်ထားသူ အမြဲတမ်းအဆင်သင့် ရှိလားဟုမေးရာ မရှိပါဟု ဖြေကြသည်။ သတင်းပြန်ကြားရေး စင်တာတွင် ဆက်သွယ်ရေး လုပ်ငန်စဉ်ဇယားအား ကပ်ထားပါသလားဟု မေးရာ ကပ်ထားပါဟု ဖြေကြသည်။ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဆင့်ဆင့် ဖွဲ့စည်းပုံရှိလားဟု မေးရာ မရှိပါဟု ဖြေကြသည်။

ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ ကြိုတင်သတိပေးချက်များအား မည်သို့ လက်ခံရရှိသလဲဟု မေးရာ လက်ကိုင်ဖုန်းများ၊ Radio များ၊ ရုပ်မြင်သံကြားများမှ လက်ခံရရှိသည်ဟု ပြောကြသည်။ အမျိုးမျိုးသော ကဏ္ဍတွေအတွက် ခန့်မှန်းချက်များနှင့် သတိပေးချက် များအား အန္တရာယ်သတင်းအချက်အလက်ဖြစ် ပြောင်းလဲ/ အသုံးပြုနိုင်သော စွမ်းဆောင်ရည်များ ရပ်ရွာလူထုတွင် ရှိသလားဟု မေးရာ မရှိသေးပါဟု ဖြေကြသည်။ ကြိုတင် သတိပေးချက်တွေကို ဘယ်လို ထုတ်ပြန်သလဲဟု မေးရာ အော်လံနှင့် အော်ခြင်း၊ မီးသတ်အဖွဲ့မှ လေစရာမှုတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်သည်ဟု ဖြေကြသည်။

ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ ရပ်ရွာထဲတွင် သဘာဝဘေး ကြိုတင်ပြင်ရေးကော်မတီဖွဲ့ပြီး သဘာဝဘေး ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေးတွေ အရေးပေါ် တုံ့ပြန်ရေးလုပ်ငန်းတွေ၊ အန္တရာယ်ပြ မြေပုံရေးဆွဲထားရန်၊ တစ်ဦးချင်း၊ မိသားစုများအတွက် လုံလောက်သော အစားအစာ၊ ရေ၊ ပစ္စည်း၊ ဘေးလွတ်ကင်းရာနေရာတွင် ခိုလှုံရာ အဆောက်အဦများ ရှိစေရန်နှင့် ထိုမှတ်တမ်းသော အုပ်စုလူဦးရေများအား စာရင်းပြုစုထားရန် လိုအပ်သည် ပြောခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုတာ မကျရောက်ဖူးဟု ပြော၍မရ ဖြစ်လာလျှင် အရေးပေးရာ

တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရန် ရှေးဦးပြုစုရေးနှင့် ဆေးဝါးများ လုံလောက်မှုရှိရန်၊ အခြေခံအသိပညာပေး လုပ်ငန်းများ၊ သတင်းအချက်အလက်၊ ဆက်ရေးဆိုင်ရာနှင့် ကြိုတင်သတိပေးရေးဆိုင်ရာ ပို့စတာများ ဆိုင်းဘုတ်များကို ရပ်ရွာများတွင် ချိတ်ဆွဲထားရန်နှင့် သဘာဝဘေး စီမံခန့်ခွဲမှုသင်တန်းများ ပြုလုပ်ရန်များ လိုအပ်ပြီး နှစ်စဉ်ခရိုင်အဆင့် သဘာဝဘေး ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေးကော်မတီများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး အကြံဉာဏ်တောင်းခံရန် ပြောခဲ့ပါသည်။

၃.၁၀ ပါတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း

ပထမဦးစွာ မစုမန့်ထွေးမှ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို စစ်ဆေးခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်အား အနည်းအကျဉ်း ပြောပြခဲ့ပါသည်။ ဤကျေးရွာတွင် တရားဥပဒေအရ အကာအကွယ်ပေးထားသော ဧရိယာအတွင်း(သို့) အနီးအနား (သို့) ယင်းသို့သတ်မှတ်သင့်သည်နေရာများတွင်ဆောင်ရွက်နေပါသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ဟုတ်ပါတယ်ဟု ဖြေကြား ခဲ့ပါသည်။ အပင်၊ သက်ရှိမျိုးစိတ်တွေကို အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိပါသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ရှိပါသည်ဟု ပြန်လည်ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ မူလသစ်တော၊ လူလုပ်သောသစ်တော၊ ခြံမြေ၊ စိုစွတ်သောမြေ၊ ဒီရေတောမြေ အနီးအနားမှာ ရှိနေလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ မရှိပါဟု ပြန်လည်ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်မှုကို ဖြစ်စေသော သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် သဘာဝအလေ့အထကို ခေါင်းပုံဖြတ်နေသလားဟု မေးခဲ့ရာ မဟုတ်ပါဟု ပြောကြားခဲ့ပါ သည်။ သစ်တောကနေ သစ်တောမဲ့လုပ်ဆောင်မှုအားဖြင့် သစ်တောဆုံးရှုံးအောင် လုပ်နေသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ မဟုတ်ပါဟု ပြန်လည်ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် (ဥပမာ-လမ်း) ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် တိကျ သော ပထဝီအနေအထား ပြောင်းလဲမှုကို လုပ်နေသလားဟု မေးခဲ့ရာ မဟုတ်ပါဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ တိုးတက်မှု အတွက် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်နှင့် သစ်သီးဝလံပင်များကို ရှင်းလင်းသလိုဖြစ်နေသလားဟု မေးခဲ့ရာ မဟုတ်ပါဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ အပင်များ မီးရှို့ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးနယ်မြေသစ်များအတွက် တိုးတက်မှုကို လျော့ကျစေသလား မေးမြန်းခဲ့ရာ လျော့ကျမှုမရှိပါဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်းသည် (ဥပမာ- ရေတွင်းတူးဖော်ခြင်းအားဖြင့်) အခြား မူလသော မျိုးစိတ်များနှင့် အဆင်ပြေနေသော သဘာဝသက်ရှိစနစ်ကို ပျက်စီးနေပါသလားဟုမေးမြန်းခဲ့ရာ မပျက်စီးပါဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ပင်လယ်နှင့်ရေနေ ဇီဝသက်ရှိများပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုရှိပါသလားဟု မေးမြန်း ခဲ့ရာ ချောင်းခွကျေးရွာလူထုမှ မရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။

ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်များ - သမိုင်းနှင့်ဆိုင်သော ရှေးဟောင်းသုတေသန နယ်မြေဥပဒေအရ တားမြစ် နယ်မြေအနားမှာ ရှိနေလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ မရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားပေးခဲ့ပါသည်။ ရှေးဟောင်းမြို့များအဖြစ် ဖော်ပြသောကမ္ဘာ့အမွေအနှစ်အဖြစ် ရှိနေသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ကျေးရွာလူထုမှ မရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ ပါသည်။ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း၊ ဘုန်းတော်ကြီးနယ်မြေ၊ ဘုရားကျောင်းတွေကို

ပျက်စီးစေသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ မပျက်စီးစေပါဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ လူတွေ့ရဲ့ သုဿန်တွေကို အနှောင့်အယှက်ပေးနေသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ အနှောင့်အယှက်ပေးမှုမရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။

စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် (ဥပမာ - လမ်းပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့်) ထင်ရှားသောနေရာ၊ အဆောက်အဦ၊ သတ်မှတ်ထားသော အမျိုးသားအမွေအနှစ်တွေကို အကျိုးသက်ရောက်စေသလားဟု မေးခဲ့ရာ မရှိပါဟု ဖြေကြား ခဲ့ပါသည်။ ယဉ်ကျေးမှု၊ အသက်ရှင်မှုပုံစံ၊ လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ ပုံစံကိုပြောင်းလဲစေပါသလားဟုမေးမြန်း ခဲ့ရာ ချောင်းခွကျေးရွာလူထုမှ မပြောင်းလဲစေပါဟု ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ညစ်ညမ်းမှုများမှ ကာကွယ်ခြင်း - မြစ်ကမ်း၊ စမ်းချောင်းဘေးတွင် လုပ်ဆောင်နေသလား။ မရှိပါ။ ပိုးသတ်ဆေး၊ ဓါတ်မြေဩဇာ၊ ဓါတုပစ္စည်းသုံးပြီး စီမံကိန်းဖွံ့ဖြိုး ဖို့အတွက်လုပ်ပြီး ရေထုနှင့်မြေထုကို ထိခိုက်စေသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ထိခိုက်မှုမရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါ သည်။ အဆောက်အဦဆောက်ခြင်းမှ ဆူညံသံ၊ အသေးစားရေကာတာ၊ နံရံလုပ်ဖို့ အသုံးပြုသော ပစ္စည်းများသုံး ခြင်းရှိပါသလား။ မရှိပါ။ မြေအောက်ရေအရင်းအမြစ်များကိုသုံးပြီး ရေကိုလျော့နည်းစေခြင်းရှိပါသလားဟု မေးခဲ့ရာ မရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကိုလုပ်ရင်း ဖွန်မှုန့်များကို ထုတ်လွှင့်နေသလားဟု မေးမြန်းရာ မထုတ်လွှင့်ပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ဒီဇယ်အင်ဂျင်များကို သုံးနေသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ရှိပါသည် (လမ်းပြုပြင်ပါက ကတ္တရာများသုံးရခြင်း၊ ရေတွင်းတူးပါက ရေမောင်းလျှင် စက်ထဲသို့ ဒီဇယ်အင်ဂျင်များ သုံးရသည်) ဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ညစ်ညမ်းမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသလားဟု မေးမြန်း ခဲ့ရာ မရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုနှင့် ပတ်သက်နေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်း အညစ်အကြေး များသည် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိလူများ၏ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေပါသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ မရှိပါဟု ချောင်းခွကျေးရွာလူထုမှ ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ လူမှုပတ်ဝန်းကျင် - လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း၏ အစီအစဉ်များ၊ နည်းဗျူဟာများ ထိခိုက်မှုဖြစ်စေပါသလား။ မရှိပါ။ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း၏ လူနေမှုပုံစံ၊ လုံခြုံမှု၊ စုစည်းမှုတို့ကို ထိခိုက်မှုဖြစ်စေပါသလားဟုမေးခဲ့ရာ မရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝန်းရှိ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများကို ထိခိုက်မှုများ ဖြစ်စေပါသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ချောင်းခွကျေးရွာလူထုမှ မရှိပါဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ပုံမှန်လူမှုပတ်ဝန်းကျင် အသိုင်းအဝန်း လူမှုပတ်ဝန်း ကျင်ရှိ သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေပါသလား။ ကောင်းမွန်စေမှုရှိပါသည်။ ရေဆိုးမြောင်းစနစ်များ၊ ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေပါသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ကောင်းမွန်မှုရှိပါ သည်ဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ အများပြည်သူနှင့် လုပ်ဆောင်သည့် ဝန်ထမ်းများအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန် ပါသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ကောင်းမွန်ပါသည်ဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ ရှိရင်းစွဲသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အရင်းအမြစ်များအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်လာမည်ဟု ထင်ပါသလား။ ထင်ပါသည်။

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှု သတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ဘေးအန္တရာယ်များကိုအဆင့်ခွဲခြားခြင်းနှင့်ရာသီဥတုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အဆင့်ခွဲခြားခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

ဘေးအန္တရာယ်များ	အကြိမ် (ကြိမ်ရ)	ရာသီ	ကျရောက်ချိန်တွင်းကာလ	ပြင်းအား	အရှိန်	သတိမပေးချက် (မဖြစ်မီ)	သတိပေးချက် (ဖြစ်ပြီး)	သက်ရောက်မှုအား	သက်ရောက်မှုအတိုင်းအတာ	နှိုင်းယှဉ်ချက်
မိုးသီးကျခြင်း	X	X	X	XX	X	X	X	XX	XX	၁၂
လေပြင်းတိုက်ခတ်ခြင်း	XX	XX	XX	XXX	XXX	X	X	XX	XX	၁၈
မိုးခေါင်ခြင်း	X	XX	XX			X	X	XX	XX	၁၁
အပူချိန်ပြင်းခြင်း	XX	XX	XX	XX		X	X			၁၀
သောက်ရေရှားပါးခြင်း	X	X	X							၃
တိရစ္ဆာန်ရောဂါ	XX	X	X					XX	XX	၈

ဘေးအန္တရာယ်များကိုအဆင့်ခွဲခြားခြင်း သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ဘေးအန္တရာယ်ကို ဖြစ်ပွားစေသော ဘေးအန္တရာယ် ပျက်စီးခြင်း၊ မိုးသီးကျခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊ လေပြင်းတိုက်ခတ်ခြင်း၊ အပူချိန်ပြင်းခြင်းနှင့် သောက်သုံးရေး ရှားပါးခြင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ရာသီဥတုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အဆင့်ခွဲခြားခြင်း

ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်ရခြင်း၏ အကျိုးဆက်များမှာ မြေဩဇာများကို သုံးသည်။ မြေဆီလွှာ ပျက်စီးခြင်း၊ မိုး မမှန်မကန်ဖြစ်ခြင်း၊ အပူပြင်းခြင်း၊ မြေဩဇာများ သုံးစွဲခြင်းကြောင့် ပျက်စီးလာတယ်။ စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာရရင် မြေဆီလွှာလည်း ထိန်းသိမ်းသည်။ အထွက်နှုန်း တိုးတက်လာမည်။ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး သင်တန်းများပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဆေးပေးခန်း အုပ်စုတွင် မရှိသည့်အတွက် မိတ္တီလာကို ကျန်းမာရေးနှင့် နီးစပ်ရာ ဆေးခန်းများကို ကျန်းမာရေးဌာနသို့ အကူအညီတောင်းရခြင်း၊ မီးဘေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လုပ်ငန်းလုပ်ရင် အဆင်ပြေနိုင်မလဲ၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး သင်တန်း လိုအပ်သည်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး လမ်းလိုအပ်သည်။ ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကျောင်းများမရှိခြင်းကြောင့် လိုအပ်သည်။ အခြားနေရာသို့ ကျောင်းသားများ (၃)မိုင်လောက်ဝေးသော ကျောင်းကို သွားတက်ရသည်။ ရေဝေကျောင်းသို့ ကျောင်းသားများ သွားတက်ရသည်။

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း

မိုးလေဝါသနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို အတည်ပြုခြင်း

စဉ်	သမိုင်းအချက်အလက် (ဥတု ရာဇဝင် မိုးလေဝါသနှင့် ဇလဗေဒဥပဒေ)	မကြာသေးခင် ကာလ (၁-၂ လ)	လက်ရှိဖြစ်ပေါ် မှု	ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ် မှု	မိုးလေဝါသခန့်မှန်းချက် (မိုးလေဝါသနှင့် ဇလဗေဒဥပဒေ၏ ခန့်မှန်းချက်)	ဆုံးဖြတ်ချက်	တစ်ဆက်တည်းစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
၁။	မိုးခေါင်ခြင်း တပေါင်းတန်ခူးက ဆုန်လများတွင်	မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း၊ ခြောက်သွေ့ခြင်း	သောက်သုံးရေ ရှားပါးခြင်း၊ မိုးပုံမှန်မရွာခြင်း	ရေတွင်းရေရှားလာခြင်း - ကလေးများနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ ဖျားနာခြင်း	ကဆုန်လကွယ်၊ နယုန်လဆန်း မိုးရွာမယ်၊ ပုံမှန် ရွာသောလ နယုန်မှ တော်သလင်းလ တွေမှာ မိုးရွာမယ်	ရေတွင်းများကို ထပ်မံတူးဖော်ခြင်းနှင့် ရေတွင်းများကို ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း၊ အမိုးမိုးခြင်း	- အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ အမျိုးသမီးကိုယ်ထူ/ထအဖွဲ့များမှ ဝန်းတန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း -

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ကျောက်အိုး ကျေးရွာတွင် မိုးလေဝါသသမိုင်းအနေဖြင့် နေအရမ်းပူခြင်းများ ဖြစ်ပြီး အရင်နှစ်ကထက် ဒီနှစ်က ပိုပြီးပူပြင်းလာပါသည်။ မကြာသေးခင် ကာလက ရေတွင်း ရေရှားလာခြင်း၊ ရေတွင်းအတွက် အစာရေစာရှားပါးလာခြင်းများ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ လများအနေဖြင့် ကဆုန်လ နယုန်လဆန်း မိုးရွာပြီး ပုံမှန် ရွာသောလမှာ ဝါဆို၊ ဝါခေါင် တော်သလင်းလတွေမှာ မိုးရွာပါသည်။ လုပ်ဆောင်ချက်များအနေဖြင့် ယခုရှိသောရေတွင်းများအား ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း၊ မွန်းမံခြင်းများပြုလုပ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ပြီး အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့် ကော်မတီဝင်များ မှ ဦးဆောင်ပြီး ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။ စောင့်ကြည့်ခြင်းအနေဖြင့် ကျောက်အိုးကျေးရွာတွင် မိုးခေါင်ခြင်း နှင့် အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း တပေါင်းတန်ခူးကဆုန်လတို့တွင် စောင့်ကြည့်လေ့လာမည်ဖြစ်ပါသည်။

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ

၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု	လမ်းပြပြင်ခြင်း	ကျန်းမာရေး ဗဟုသုတ နည်းပါးခြင်း	စိုက်ပျိုးရေး သင်တန်း	အမျိုးသမီးပူးပေါင်း ပါဝင်ခြင်း	သစ်ပင်စိုက်ခြင်း	ပညာဗဟုသုတ နည်းပါးခြင်း	စာသင်ကျောင်း ဆောင်	စုစုပေါင်း	အဆင့်
လမ်းပြပြင်ခြင်း		လမ်း	လမ်း	လမ်း	လမ်း	လမ်း	လမ်း	၆	၁
ကျန်းမာရေး ဗဟုသုတ နည်းပါးခြင်း			ကျန်းမာရေး	စိုက်ပျိုးရေး	စိုက်ပျိုးရေး	ပညာ	စာသင်	၂	၅
စိုက်ပျိုးရေး သင်တန်း				ကျန်းမာရေး	ကျန်းမာရေး	ကျန်းမာရေး	စာသင်	၄	၃
အမျိုးသမီးပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း					သစ်ပင်စိုက်	ပညာရေး	စာသင်	၀	၇
သစ်ပင်စိုက်ခြင်း						ပညာရေး	စာသင်	၁	၆
ပညာဗဟုသုတ နည်းပါးခြင်း							စာသင်	၃	၄
စာသင်ကျောင်း ဆောင်								၅	၂

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

လမ်းပြပြင်ခြင်းမှာအဆင့်(၁)ဖြစ်ပါသည်။ အဆင့်(၂)အရ စာသင်ကျောင်းဖြစ်ပြီး အဆင့်(၃)အနေဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးသင်တန်းပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆက်လက်၍ အဆင့် (၄)အနေဖြင့် ပညာဗဟုသုတ နည်းပါး ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျန်းမာရေး ဗဟုသုတနည်းပါးခြင်းသည် အဆင့်(၅)ဖြစ်ပါသည်။ အဆင့်(၆)အရ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဆင့်(၇)အနေဖြင့် အမျိုးသမီးများ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)

အကြောင်းအရာ	စီးပွားရေး	ရမှတ်	လူမှုရေး	ရမှတ်	ပတ်ဝန်းကျင်	ရမှတ်	စုစုပေါင်း
လမ်းပြပြင်ခြင်း	အချိန်ကုန်သက်သာ၊ မီးဘေးအန္တရာယ်၊ မြို့ပေါ်သွားလာရေးကွက်သိရှိသိန်း(၆၀)	၃	ကျန်းမာရေးမှာ အလွယ်တကူ သွားလာ၊ ပညာရေးမှာ အလွယ်တကူ သွားလာ၊ ဗဟုသုတ အသိမြင်တွေ့ကြွယ်ဝလာ	၃	တစ်ရွာနှင့်တစ်ရွာ ဆက်ဆံရေး ပိုကောင်းလာမယ်၊ (၁၀)ရွာ	၃	၉
စာသင်ကျောင်း	အလုပ်ချိန်တွေ ပိုလုပ်လာနိုင်တယ်	၃	ပညာရေးဗဟုသုတ ကြွယ်ဝလာ	၃		၂	၈

	ယ်၊ ဝင်ငွေတိုးလာမယ် ၊ စီးပွားရေးတွေ အဆင်ပြေလာ၊ သိန်း(၃၀၀)		အချိန်ကုန်သက် သာလာ၊ ဘွဲ့ရပညာတတ် လူနေမှုအဆင့်အ တန်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်က အားထားလာ				
ကျန်းမာရေး ဗဟုသုတနည်းပါးခြင်း ခင်း	ငွေရေးကြေးရေး သက်သာခြင်း၊ အလုပ်ချိန် ပိုလာမယ်၊ သိန်း(၁)	၂	အသိပညာ(ကျန်း မရေး) ကြိုတင်ကာကွယ် နိုင်၊ ဆောင်ရန်ရှောင်ရ န်များ သိရှိနိုင်၊ လူသေအပျောက် လျော့နည်းခြင်း	၂	တခြားရွာတွေကို ကူညီနိုင်ခြင်း	၂	၆
စိုက်ပျိုးရေးသင် တန်း	နည်းပညာများသိ ရှိခြင်း၊ သီးနှံအထွက်တိုးခြင်း ခင်း၊ ဝင်ငွေတိုးခြင်း၊ စီးပွားရေးတွေ အဆင်ပြေလာနိုင်ခြင်း ခင်း၊ (၃)သိန်း	၂	လူနေမှုအဆင့်အ တန်း မြင့်လာခြင်း၊ အလှူအတန်း ပြုလုပ်ခြင်း၊ ပညာရေးကို အဆုံးတိုင် ထားနိုင်ခြင်း	၂	နည်းပညာတွေကို မျှဝေခြင်း၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး ကောင်းမွန်ခြင်း	၂	၆
ပညာရေး ဗဟုသုတနည်းပါးခြင်း ခင်း	ဝင်ငွေကောင်းလာ ခြင်း၊ စီးပွားရေး တိုးတက်လာခြင်း(၁၀) သိန်း	၂	လူနေမှုအဆင့်အ တန်း မြင့်လာခြင်း၊ အတွေးအမြင် တိုးတက်လာခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲတတ်လာခြင်း ခင်း	၂	ပတ်ဝန်းကျင်အတုယူ	၂	၆
သစ်ပင်စိုက်ခြင်း	စီးပွားရေး အဆင်ပြေလာမ ယ်၊ အသီးအနှံဖြစ်ထွန်း မယ်၊ ဝင်ငွေတိုးတက်လာ မယ်	၂	ရာသီဥတု ဒဏ်ခံနိုင်ခြင်း၊ လေကောင်းလေ သန့် ရမယ်၊ ကျန်းမာရေး ကောင်းမယ်၊ ပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြေမ ယ်	၂		၂	၆
အမျိုးသမီး ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း	ဝင်ငွေတိုးလာမယ်	၂	ရပ်ရေးရွာရေးတွေ မှာ ကူညီလာနိုင်မယ်၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု နည်းလာမယ်	၂		၁	၅

သုံးသပ်ချက် အကျဉ်းချုပ်

လမ်းပြပြင်ခြင်းဖြင့် အချိန်ကုန်သက်သာခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်များ ပင်ပန်းမှု လျော့နည်းခြင်း၊ မီးဘေး အန္တရာယ်ကျရောက်ပါက အလွယ်တကူ သွားလာနိုင်ခြင်း၊ မြို့ပေါ်သို့ တိုက်ရိုက် သွားနိုင်ခြင်း၊ သီးနှံဈေးကွက်သို့ အလွယ်တကူ ဆက်သွယ်နိုင်ခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်များကို ရောင်းချရာ တွင် လမ်း ကောင်းမွန်သောကြောင့် ဈေးကွက်မှာ နှောင့်နှေးမှု မရှိခြင်း၊ လမ်းပြပြင်ခြင်းဖြင့် ပေ(၂၀၀၀)၊ ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေ သိန်း(၆၀)၊ ကျန်းမာရေးမှာ အလွယ်တကူသွားလာနိုင်၊ ပညာရေးမှာလည်း အလွယ်တကူ သွားလာနိုင်၊ တစ်ရွာနှင့်တစ်ရွာဆက်ဆံရေး၊ ပိုကောင်းလာမည်၊ သာရေး၊ နာရေး၊ ဘာသာရေးပွဲတွေမှာလည်း အလွယ်တကူ သွားလာနိုင်၊ ဗဟုသုတ အသိမြင်တွေ ကြွယ်ဝလာခြင်း၊ (၁၀)ရွာဆက်ဆံရေး ကောင်းမယ်၊ စာသင်ကျောင်း တည်ဆောက်ခြင်းအားဖြင့် စီးပွားအနေဖြင့် အလုပ်ချိန်တွေ ပိုလာနိုင်တယ်။ ဝင်ငွေတိုးလာမယ်၊ စီးပွားရေးတွေ အဆင်ပြေ လာမယ်၊ ပညာရေး၊ ဗဟုသုတကြွယ်ဝလာမယ်၊ အချိန်ကုန်သက်သာလာမယ်၊ ဘွဲ့ရ ပညာတတ် တွေ များလာမယ်၊ လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြင့်လာမယ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်က အားထားလာမယ်၊ ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေ သိန်း(၃၀၀)၊ ကျန်းမာရေးဗဟုသုတနည်းပါးခြင်းကို ဟောပြောပွဲ ပြုလုပ်မယ် အသိပညာတိုးပွားလာမယ်၊ ကျန်းမာရေးအသိပညာရရှိခြင်းကြောင့် ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်မယ်၊ ငွေရေးကြေးရေး အကုန်ကျသက်သာလာမယ်၊ ဆောင်ရန်ရှောင်ရန်များ သိလာနိုင်မယ်၊ အလုပ်ချိန် ပိုလုပ်နိုင်မယ်၊ တခြားရွာများကို ကူညီနိုင်မယ်၊ လူ အသေအပျောက် လျော့နည်းခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးသင်တန်းပေးခြင်းအားဖြင့် နည်းပညာသိရှိလာမယ်၊ သီးနှံအထွက်တိုး၍ ဝင်ငွေ ကောင်းမယ်၊ စီးပွားရေး အဆင်ပြေလာမယ်၊ လူနေမှု အဆင့်အတန်း မြင့်မားလာမယ်၊ အလှူအတန်းတွေ ပြုလုပ်နိုင်မယ်၊ ပညာရေးကို အဆုံးတိုင်ထားနိုင်မယ်၊ နည်းပညာတွေကို မျှဝေမယ်၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး ကောင်းလာမယ်၊ ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေ (၃)သိန်း၊ ရက်ပေါင်း(၃)ရက်၊ ပညာရေး ဗဟုသုတ နည်းပါးခြင်း ဝင်ငွေကောင်းမယ် စီးပွားရေး အဆင်ပြေလာမယ်၊ လူနေမှု အဆင့်အတန်း မြင့်လာမယ်၊ အတွေးသစ် အမြင်သစ်တွေ ရှိလာမယ်၊ စီမံခန့်ခွဲတတ်လာမယ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်က အတုယူလာမယ်၊ ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေ (၁၀)သိန်း၊ စာကြည့်တိုက် ပြုလုပ်မယ်၊ သစ်ပင်စိုက်ခြင်းဖြင့် စီးပွားရေး အဆင်ပြေမယ်၊ ရာသီဥတု ဒဏ်ခံနိုင်မယ်၊ လေကောင်းလေသန့် ရရှိမယ်၊ ကျန်းမာရေးကောင်းလာမယ်၊ သီးနှံဖြစ်ထွန်းလာမယ်(ဝင်ငွေ)ကောင်းမယ်၊ ပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြေမယ်၊ ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေ မရှိပါ။ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ပျိုးပင်များ ချပေးရန်၊ အမျိုးသမီး ပူးပေါင်းပါဝင်မှု ရှိလာရင် ဝင်ငွေတိုးလာမယ်၊ ရပ်ရေးရွာရေးမှာ ကူညီလာနိုင်မယ်၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုတွေ နည်းလာမှုများ ဖြစ်ပါသည်။

၆. ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ် (Action Plan)

ဖော်ပြချက်	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု	ဦးတည်မှု	ဘယ်လိုဆောင်ရွက်မှာလဲ	ဘယ်မှာဆောင်ရွက်မှာလဲ	ဘယ်သူတွေဆောင်ရွက်မှာလဲ	ငွေကြေး	ဘေးဖြစ်နိုင်ချေနှင့် မှန်းဆချက်	အချိန်
ရွာထဲပြုပြင်ခြင်း	ကျေးရွာသူ/သား	ကျောက်၊ သဲတိုက်၊ ရေတိုက်၊ မြောင်းလုပ်၊ ကျောက်စီ၊ သဲဖို့ရေလောင်း	ကုက္ကိုတောရွာ၏ တောင်ဘက် ပေ(၂၀၀၀)	AAM ကော်မတီဝင် ရွာသူ/သား	သိန်း(၆၀)	မရှိပါ	တော်သလင်းလ	၂ လပြီးစီး
(အစိုးရအသိအမှတ်ပြု)	ကျောင်းရွာသူ/သား	မြေအလျှံ၊ အဆောက်အဦ၊ လုပ်အားပေး ဆရာ/မ ခေါ် အစိုးရတင်ပြ	ကျေးရွာမှာ	ကော်မတီရွာသူ/သား	သိန်း(၃၀၀)	မရှိပါ		အချိန်အပြေဟင်းအလဲ ရှိသည်။
ကျန်းမာရေး ဟောပြောပွဲ	ကျေးရွာသူ/သား	(၂)ရက်တာ ဟောပြောပွဲ ကျင်းပခြင်း	ကျေးရွာမှာ	ပညာရှင်၊ ရွာသူ/သား AAM	(၁)သိန်း	မရှိပါ	ဝါဆို	
ပညာရေး ဗဟုသုတနည်းပညာခြင်း	ကျေးရွာသူ/သား	စာကြည့်တိုက်ခဲ၊ သဲ၊ ရေ၊ ဘီလပ်မြေသွပ်၊ သဲမို့၊ နတ်ဘို့၊ ကျင်တွယ်၊ ပျဉ်၊ အုတ် ဝယ်ယူဆောက်လုပ်	ရွာတောင်ပိုင်း မဌေးငွေ အိမ်ပိုင်း	AAM ရွာသူ/သား ကော်မတီဝင်	(၁၀)သိန်း	မရှိပါ	နတ်တော်	လပြီး
စိုက်ပျိုးရေး သင်တန်းနှင့် သွင်းအားစု ပံ့ပိုးခြင်း	တောင်သူ	(၃)ရက်တာ ဟောပြောပွဲ	ဦးကျော်သန်း(အိမ်)	ပညာရှင်၊ တောင်သူ AAM ရွာသူ/သား	(၃)သိန်း	မရှိပါ	နယုန်	
နှစ်စဉ် သစ်ပင်စိုက်နှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း	ကျေးရွာသူ/သား	သစ်တောဌာနကို သွားပြီး သစ်ပင်တောင်းမယ်၊ စိုက်မယ်	တစ်ရွာလုံးအတွင်း လမ်းဘေး	ရွာသူ/ရွာသား		မရှိပါ	ကဆုန်လ	
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု နည်းပညာနှင့် အရင်းအနှီး ပံ့ပိုးခြင်း	အမျိုးသမီးများအတွက်	(၂)ရက်တာ သင်တန်း လုပ်မယ်	ဦးကျော်သန်းအိမ်	AAM အမျိုးသားသမီး(ရပ်ရွာ)	(၅)သိန်း	မရှိပါ	အချိန်အားတယ်	

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ကျောက်အိုး ကျေးရွာတွင် ကျေးရွာမြောက်ဘက် ကျေးရွာချင်းဆက်လမ်း ပြုပြင်ခြင်းလုပ်ဆောင်ရန် ရွာသူ/သားများမှ မြေဖို့ခြင်း၊ ကျောက်သယ်ခြင်း၊ စက်ပစ္စည်းများနှင့် ပြုလုပ်ခြင်း၊ တတ်နိုင်သမျှပါဝင်ဆောင်ရွက်ပြီး ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ အနေဖြင့် BRACED,

Action Aid၊ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ချိတ်ဆက်ကာ ၂၀၁၇၊ မတ်လအကုန်တွင် လုပ်ဆောင်မည်ဟု ရေးဆွဲပါသည်။ ဆက်လက်၍ မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ အသိပညာများ ထောက်ပံ့ခြင်း သင်တန်းကို သင်တန်းကာလ(၃)ရက် သတ်မှတ်ပြီး ကျောက်အိုးစာသင်ကျောင်းတွင်ပြုလုပ်ကာ စိတ်ဝင်စားသူ (၃၀)ဦး၊ အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသား လူလတ်ပိုင်တို့ဖြစ်ပြီး BRACED, Action, Aid ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ချိတ်ဆက်ကာ ၂၀၁၆ အောက်တိုဘာလတွင်ပြုလုပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အပူလွန်ကဲမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာနေထိုင်တတ်စေရန်နှင့် အသိပညာပေးခြင်းနှင့် သင်တန်းကာလ(၃)ရက် သတ်မှတ်ပြီး ကျောက်အိုးစာသင်ကျောင်းတွင်ပြုလုပ်ကာ နေရာများ ဖန်တီးပေးခြင်း စိတ်ဝင်စားသူ(၃၀)ဦး၊ အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသား လူလတ်ပိုင်း BRACED, Action, Aid ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ချိတ်ဆက်ကာ ၂၀၁၆ ဒီဇင်ဘာလတွင် ပြုလုပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာနှင့် သွင်းအားစုများ ထောက်ပံ့ခြင်း အသိပညာပေးခြင်းနှင့် သင်တန်း ကာလ(၃) ရက် သတ်မှတ်ပြီး ကျောက်အိုးစာသင်ကျောင်းတွင်ပြုလုပ်ကာ နေရာများ ဖန်တီးပေးခြင်း စိတ်ဝင်စားသူ(၃၀)ဦး၊ အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသား လူလတ်ပိုင်း BRACED, Action, Aid ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ချိတ်ဆက်ကာသင်တန်း(၅)ရက် ၂၀၁၇ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာအနောက်ဘက် ဆည်ဘောင်လမ်း ပြုပြင်ခြင်း လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အစည်းအဝေးခေါ်ယူခြင်း ပစ္စည်းများစုဆောင်းခြင်းနှင့် ဝယ်ယူခြင်း လုပ်ငန်းစတင်လုပ်ဆောင်ခြင်း စာရင်းရှင်းတမ်းပြုလုပ်ရန် ကော်မတီမှ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ပြီး သိန်း(၃၀) ခန့်ကုန်ကျကာ ၂၀၁၆ ဒီဇင်ဘာတွင် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာမြောက်ဘက် တံတား တည်ဆောက်ခြင်း/ ပြုပြင်ခြင်းကို လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် အစည်းအဝေးခေါ်ခြင်း စုဆောင်းခြင်း၊ လုပ်ငန်းစတင်လုပ်ဆောင်ကာစာရင်းရှင်းတမ်းပြုလုပ်ပြီး လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ရန် (၅၀)သိန်းကုန်ကျမည်ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၆ နိုဝင်ဘာလ တွင် လုပ်ငန်းစတင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၇။ နိဂုံးချုပ်

ကျောက်အိုးကျေးရွာ၏ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီအနေဖြင့် ရပ်ရွာဘေး ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့် အစီရင်ခံစာ ကိုဖြန့်ဝေပေးရန် ဝတ္တရားရှိပါသည်။ ရပ်ရွာလူငယ်အုပ်စုနှင့် စာသင်ကျောင်းများ အပါအဝင်ရပ်ရွာ လူထုများအကြားတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဝေငှရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာကို မြို့နယ်အဆင့်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သင့်ပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်ဌာနဆိုင်ရာများ အနေဖြင့်လည်း ရပ်ရွာလူထု၏ ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့်ရွေးချယ်ထားသောလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (community resilience action plan) ကို ကောင်းစွာသိရှိထားလျှင် ရပ်ရွာလူထုအတွက် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းတည် ဆောက်ရာတွင် ပိုမိုအဆင်ပြေနိုင်ပါမည်။

အခြားသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများသို့ မဟုတ် ရပ်ရွာအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် လည်း ပိုမိုကောင်းမွန်သော စီမံကိန်း ပုံစံများ ရေးဆွဲနိုင်ရန်နှင့် သင်တန်းများပြုလုပ်ပေးနိုင်ရန်ဤအစီရင်ခံစာကိုလေ့လာနိုင်ပါသည်။

ရပ်ရွာလူထုအနေဖြင့်လည်း အစီရင်ခံစာတွင်ပါဝင်သော ကျေးရွာ၏ အဓိကဘေးအန္တရာယ်များကို သိရှိထားပြီး၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်၊ အမျိုးမျိုးသော ဘေးန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများကို တုန့်ပြန်နိုင်ရန် နားလည်ထားသင့်ပါသည်။ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှအမျိုးမျိုးသော လုပ်ဆောင်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုသည် မိမိ၏တာဝန်များကို ကောင်းစွာသဘောပေါက်နားလည်သင့်ပါသည်။

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက်ပြုပြင်ခြင်း

ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများအား မိမိကျေးရွာတွင် ဆန်းစစ်မှုကို နှစ်စဉ်သုံးသပ်လေ့လာကာ သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်မည် ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်သည့် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ငန်းစောင့် ကြပ်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့က အစဉ်စောင့်ကြည့် အကြံပြုမည်ဖြစ်ပြီး လစဉ်အစည်းအဝေး များလည်း ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းကာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းအား လျော့ချရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ရံပုံငွေရှာဖွေရေး လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ကော်မတီဝင်များ ပုံမှန်အစည်း အဝေးကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အတူအခက်ခဲများ အောင်မြင်မှုများ လိုအပ်ချက်များအား လစဉ်အစည်းဝေးပြုလုပ်ပြီး ဆွေးနွေးသွားမည်။ ဌာနဆိုင်ရာများ နှင့်လည်း ချိတ်ဆက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြင်ပနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းများကို အစဉ်စောင့်ကြည့်လုပ်ဆောင်သွားမည်။ လုပ်ငန်းများ ရေရှည်တည်တံ့စေမည့် နည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်သွားမည်။

၉။ နောက်ဆက်တွဲများ

- နောက်ဆက်တွဲ (၁) : ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ
- နောက်ဆက်တွဲ (၂) : ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (၃) : ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီစာရင်း

- ဦးကျော်လွင် - ဥက္ကဋ္ဌ
- ဦးကျော်စွာ - နာယက
- ဦးစန်းရွှေ = ဘဏ္ဍရေးမှူး
- ဦးကျော်တင့် - ဆယ်အိမ်မှူး
- ဦးကျော်ငွေ - စာရင်းကိုင်
- ဦးထုပ်ဖြူ - ဒုစာရင်းကိုင်
- ဦးသန်းမောင် - အဖွဲ့ဝင်

ဒေါ်သန်းဌေး - စာရင်းစစ်
ဒေါ်ရွှေခိုင် - စာရင်းစစ်
ဦးညိုအောင် - ဆယ်အိမ်မှူး

ကော်မတီ၏ တာဝန်၊ ဝတ္တရားများ

- **ရာအိမ်မှူးတာဝန်ဝတ္တရားများ** - ကျေးရွာနှင့်ပူးပေါင်းပြီး လိုအပ်ချက်များကို ဆွေးနွေးလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ခြင်း သာရေး၊ နားရေးများတွင်လည်း ဦးဆောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း ကျေးရွာလုံး ပဋိပက္ခတွေ့ကိုလည်း ဖြေရှင်းပေးခြင်း။
- **စာရင်းကိုင်** - လုပ်ငန်းတစ်ခုလုပ်ရင် စာရင်းကို အသေးစိတ်မှတ်ထားခြင်း၊ ကျေးရွာလူထုကို ပြန်လည်ဖြေရှင်းပြခြင်း၊ အမှားအယွင်းမရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရခြင်း၊ ဝင်ငွေထွက်ငွေကိုမှတ်ရခြင်း။
- **စာရင်းစစ်** - လုပ်ငန်းတစ်ခုပြီးရင်ဝယ်စာရင်း၊ ကုန်စာရင်းများကို စာရင်းစစ်ခြင်းမှန်- မမှန်။
အတွင်းရေးမှူး - လုပ်ငန်းတစ်ခုအပေါ် ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးများကို ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်း၊ အကြံပေးမှုများလုပ်ဆောင်ပေးရပါသည်။
- **ငွေထိန်း**- ငွေရရှိသောငွေကို မပျောက်မပျက်အောင်ထိန်းသိမ်းရမယ်၊ ငွေကိုအတိအကျစစ်ယူရမယ်၊ ဝင်ငွေ - ထွက်ငွေကိုလည်း စစ်ဆေးရမယ်။ စာရင်းရှင်းတမ်းလုပ်ပေးရမယ်။

နောက်ဆက်တွဲ (၄): အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်များ
09 799211640 ဦးကျော်လွင် (အပြောင်းအလဲရှိနိုင်ပါသည်)